

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

AD. L. HANSEN

OPRETTEDE
INDRE MISSIONS
FØRSTE HØISKOLE
1887

OG SEMINARIUM
1892

BED OG ARBEJD

Nissumske årbøger

UDGIVET AF

NØRRE NISSUM SEMINARIUMS
ELEVFORENING

UNDER REDAKTION

AF

Poul Erik Madsen (III)

Kristian Madsen (26)

Poul Jeppesen (43)

Aksel Bjørnkjær (53)

Gunner Eriksen (43)

(ansvarshavende)

1962

CHRISTENSENS BOGTRYKKERI

STRUER 1962

INDHOLD

ÅRET, DER SVANDT	
Af rektor <i>E. Høgel</i>	3
IMMANUEL OLIVARIUS OG VILLY KRISTENSEN	
Af seminarieelev <i>Jens Ejvind Knudsen</i>	7
EN NISSUMSK MÆCEN	
Af lektor <i>Johs. Hejbøl</i>	9
ASSCHENFELDT-HANSEN (NISSUMPORTRÆT)	
Af provst <i>P. B. Gadegaard (13)</i>	12
DAGLIGLIV I HELLAS	
Af seminarieelev <i>Poul E. Madsen</i>	16
GAMMEL RAMME - NYT INDHOLD	
Af lektor <i>Tage Ringgaard</i>	22
BILLED MONTAGE	24-25
EN BARBAR	
Adjunkt <i>Johs. Albertsen</i>	26
FRA DEN ANDEN SIDE AF KATEDERET	
Ved <i>Aage Windum (53)</i>	28-29
UNGDOMSMINDER - FREMTIDSSYNER	
Af <i>P. Johs. Pedersen (17)</i>	30
TALE VED ELEVFESTEN	
Af adjunkt <i>A. Tangsig Christensen</i>	31
ØEN MED DE MANGE MODSÆTNINGER	
Af <i>Signe Bjerre Lloyd (20)</i>	38
EVENTYR I VIRKELIGHEDEN	
Af lektor <i>Johs. Hejbøl</i>	41
DET LILLE GAMLE - OG DET STORE NYE SEMINARIUM	
Af <i>Kr. Madsen (26)</i>	47
MINUTPORTRÆTTER	52
DIMISSIØN 1962	
Tale af rektor <i>E. Høgel</i>	53
ÅRETS DIMITTENDER	
Ved lektor <i>Gunner Eriksen (43)</i>	57
AF ÅRETS DAGBOG	
Ved <i>J. Søndergaard Jacobsen (06)</i>	62
REGNSKAB	65
FORENINGSMEDDELELSER	66

Året, der svandt

Tale ved årsmødet
september 1962

Af rektor E. Høgel

Gud er kærlighed, men hans kærlighed er ikke pjat. Derfor er strengheden også i den. Det har vi mærket i dette år. Sidst og smerteligst gennem tabet af to kære elever, der blev dræbt i trafikken, mens tre blev kvæstede. Det synes, som om de tre vil kunne komme fra det uden mén, men tabet for os af de to står jo fast. For deres kære er det naturligtvis endnu smerteligere. Den ene af dem ville næppe nogensinde komme til at egne sig som lærer, hvor meget vi end satte pris på ham. Dertil var han sjælelig set altfor sart. Det var heller ikke for at blive lærer, han gik her. Han var en meget fin musiker, stærkt anbefalet os af sin lærer på dette område, hr. prof. Andersen, som fulgte ham med mere end venlig interesse. Immanuel Olivarius hjalp os en kort tid med at undervise i orgelspil, men han havde ikke kræfter til at klare både at undervise og selv at læse til lærer-eksamen, hvorfor han holdt op. Formålet med hans studier her var simpelthen dette, at han måtte have en videre horisont kulturelt som forudsætning for en organist- og kantorgerning ved en større kirke. Kristensind og musikersind havde han. Han manglede almenviden og en deraf flydende, passende selvtillid. Det var det, han med fint resultat arbejdede på at skaffe sig her. Nu har Gud sat punktum for disse bestræbelser. At han samtidig har sparet Olivarius for mange svære dage, hvor hans følsomme sind ville få det svært i livets kamp, synes vi, der kendte ham, vi godt kan forstå noget af. Vi øjner både Guds kærlighed og hans strenghed i eet. Men når tankerne går til Villy Kristensen, er det anderledes. Vi synes, han egnede sig fortræffeligt til lærergerningen såvel som til livet. Et par dage, før han blev dræbt, rettede jeg hans besvarelse til mig af en opgave i kirkehistorie. Af dens sidste sætning nåede han kun at få skrevet to ord: „Der

blev“ — så har det været tid, og han har måttet aflevere. Jeg skrev udenpå hans besvarelse: Den er til et rent og blankt ug. Han redegør bl. a. for Luthers tanker om skriften og om, at et menneske retfærdiggøres ved troen alene på Guds nåde i Kristus Jesus, idet han meget smukt henviser til romerbrevet. Begge de to unge blev standset som midt i en sætning, men begge bekendte i levende live på personlig grund Kristus som deres håb og deres frelser. Så er de nu gemte til den store dag, og vi ønsker Guds fred med deres kære.

Vi har også mærket Guds kærlighed på en måde, vi har lettere ved at glædes i. I et tidsrum, hvor arbejdsmarkedet er skrabet meget nær bunden, når det gælder velkvalificeret hjælp til den højere undervisning, har vi til seminarieundervisningen fået to særdeles gode hjælpere - adjunkterne Lebahn og Fonsmark. Det er ikke mundsvejr og falsk fromhed, når vi siger, at vi har fået dem som en gave. Vi har også brugt bønnens vej i den sag og gør det fremdeles. Derfor er vi taknemmelige både mod Gud og mennesker, når vi får hjælpen. Lebahn er cand. mag i historie og geografi, mens Fonsmark er praktikleder. Vi har yderligere det håb til fru Lebahn, der er uddannet bibliotekar, at hun vil kunne afse tid til at lade sig ansætte her også. Vi mangler også hjælp på det punkt. Yderligere har vi ansat to lærere mere til præparanduddannelsen, Jørgensen og Astrup. Dem har vi begge selv uddannet tidligere. Når vi så selv ansætter dem, kan man vist hurtigt regne ud, hvordan vi bedømmer deres kvalifikationer. Vi byder dem alle fire hjerteligt velkomne til arbejdet. Det var fire ned, og så er der en i mente. Han går ved Gentofte skolevæsen og videreuddanner sig samtidig. Vi håber at se ham igang her efter sommerferien 1963. Alligevel savner vi yderligere hjælp på mange forskellige kanter, så hvis bestyrelsen eller andre kender unge mennesker, der snart skal i arbejde som gymnasie- eller seminarielærere, unge, som vil kunne falde til hos os, vil vi være meget taknemmelige, om man vil tænke på os. Selv statsseminarier, der er fint beliggende, er inde på ikke at ville opslå et embede uden i forvejen at have ansøgeren sikret. Bestandige nyopslag har en virkning, der er modsat den tilsigtede.

I årets løb dimitteredes så to klasser, ialt 67, mens vi efter sommerferien startede med 161 i fem præparandklasser. Vi er dermed inde i begyndelsen til det firesporede seminarium, som man regner med vil blive normalseminariet fremover. Personlig har jeg slet ingen lyst til, at vi skal blive så stor en lærestanstalt. Jeg har mærket hos mange, jeg mødte, at man tror, vi har forfængelighed på det punkt. Vi vil kun lægge os ind på det spor i tide, der alligevel synes at blive fremtidens.

Vi har efterhånden dyre erfaringer for, at det tager os heroppe meget lang tid at etablere os med rammerne, når der sker ændringer.

Tilgangen er stadig god, så det kan godt være, det varer noget, før vi kan sætte klassekvotienten ned med helt god samvittighed.

Godt et år for sent vil den nye undervisningsbygning antagelig til efterårsferien endelig blive taget i brug fuldt ud. En del har været anvendt et år allerede. Den nye økonomibygning er der godt begyndt på. Borgen er ved at sprænges. Man serverer mad for omkring 250 elever i omgivelser, der vel engang var beregnet til at tage 1/5 af dette tal. Vi er de tapre damer i køkkenet stor tak skyldig for deres imponerende indsats under meget primitive vilkår.

Vedrørende byggeriet har vi haft den skuffelse, at byggestopet har ramt det projekterede biologiske institut. I vort ministerium havde man lovet os al mulig støtte, når vi øgede vort elevtal. Jeg tror også, at viljen stadig er til stede, men man magter ikke at bryde igennem. Vi håber, det må lykkes at komme igennem inden altfor længe. Faget er i nød her. Centralskolen her i sognet er nu taget i brug, hvorefter seminariet har lejet undervisningslokalerne i østre skole, der nu ejes af et konsortium af lærere her ved seminariet. Lokalerne bruges til præparandundervisning. De er os en god hjælp.

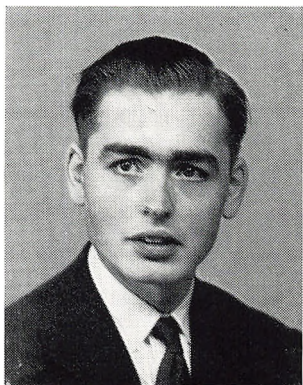
Med værelser til eleverne kniber det rigtignok. Ikke blot er hvert værelse i hele sognet, der var mulighed for at få fat i, anvendt, men man har også måttet skaffe mange værelser frem i nabokommunerne. Desuden bor flere og flere i Lemvig og Struer. Der arbejdes fra mange sider på at afhjælpe værelsesmangelen, hele fire projekter for nye kollegier er i gang. Det første bliver vist klart til brug allerede i indeværende år. I seminariets egne planer for fremtiden på dette punkt indgår kun 14-15 nye værelser over det kommende køkken.

Iøvrigt er skoleåret gået sin normale gang. En beundringsværdig præstation blev ydet af nuv. 4. kl., da de opførte Shakespeares Hellig 3 Kongers Aften både dygtigt og festligt.

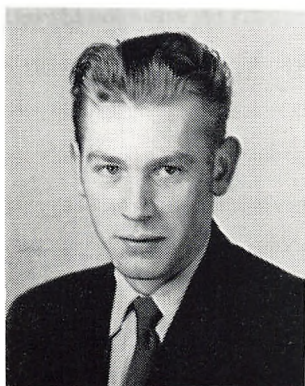
Til slut vil jeg med en tak til alle medarbejdere i videste forstand her ved skolen for trofast arbejde og godt sammenhold sige, at i min sommerferie og under min sygeorlov har jeg tænkt meget på vor skoles åndelige status. Jeg selv føler det meget stærkt — det føles næppe sådan af alle her — at vi har vor lille post at forsvare, eller at rette angreb ud fra, når det gælder den store krig for troen.

Allerede i det gamle Hellas, i dets frodige periode før Fillip fra Makedonien ødelagde det, havde man opdaget, at det gav bedre resultater at følge sin stringente logik i filosofi, matematik osv. end at

tage varslinger og ofre til guderne. Skismaet mellem tro og viden var indledt. Ved ensretning fra statsmagts side holdtes problemet nede, først fra hedensk side, siden også fra kristent hold på kejsertronen for vel i den form at kulminere i første halvdel af 6. årh., hvor undervisning i klassiske kundskaber blev forbudt, tvangsdåb gennemført osv. Derefter overtog pavemagten og skolastikken førerskabet, så problemet ikke ret slår ud i lys lue før med renæssancen. Siden har det været synligt hele tiden, om end ikke alle vegne. Vi mærker blandt vore nye elever altid, at der er nogle, for hvem det er svært at komme igang med et studium efter humanismens regler — selv i den hellige skrift — når man er kommet igennem til tro under verbalinspirationens synspunkt. Jeg har forstået, at man i ledende kredse indenfor Luthersk Mission også har øjnet dette problem i forbindelse med det af dem påtænkte seminarium i Hillerød. Nr. Nissum seminarium har i den forbindelse været nævnet i debatten, og det forstår jeg så godt. Dels får vi en del gode unge fra hjem, der har deres åndelige grund i Luthersk Mission, dels er der den del unge fra hjem tilknyttet Indre Mission, der får det samme problem på halsen her. Vi står i frontlinien på dette punkt, og spørgsmålet er jo altid åbent, om vi løser det i praksis fra dag til dag. Det er ikke uden videre let at holde balancen, når ens hoved og hjerte kommer i konflikt. Begge kræver deres ret — og skulle gerne have den uden afkortning. Derfor er jeg umådelig taknemmelig for hvert vidnesbyrd, jeg modtager fra de unge, der forlader os, om dette, at de glæder sig til gerningen — i alle fag (som de nu ligger for den enkelte), også i kristendomskundskab. Så blev løbet fuldkommet gennem denne skole og troen bevaret. Gid vi må få både visdom og kraft og vilje til at klare vor post. Gud alene er vor hjælper. Derfor er vi taknemmelige for al forbøn, der bliver os til del.

Immanuel Olivarius

Villy Kristensen

Immanuel Olivarius og Villy Kristensen

Den 19. septbr. blev en dag, der sent vil glemmes på Nørre Nissum Seminarium. I det skønne sensommervejr startede vi om morgenen i 5 udlejningsvogne til praktik i Lemvig. For to af vore kammerater blev det den sidste tur. De blev ofre for den frygtelige ulykke, som for os, der oplevede det, står som et grufuldt minde. — De to var Immanuel Olivarius og Villy Kristensen. Da budskabet nåede seminariet, blev der stilhed. Undervisningen blev afbrudt, og alle samlede omkring flaget, hvor lektor Hejbøl bragte det tragiske budskab. „Vi har i dag haft besøg af den Højeste, Gud har besøgt os og har taget to af vore elever med sig“. Vi kunne ikke fatte det, og alle stod sikkert med spørgsmålet: hvorfor? Vi kan ikke finde nogen forklaring på, at to dygtige unge så brat skulle rives bort, lige før de var færdige med deres uddannelse. Rastløse gik vi fjerde klasser rundt i små grupper resten af dagen.

Villy og Immanuel var tilsyneladende vidt forskellige, og dog var de to venner, som betød meget for hinanden. Ingen af dem tog let på tilværelsen, men søgte det største i livet. De vidste, hvor der var hjælp at hente, når modgangen mødte dem, og forstod at dele glæderne med os andre. Altid var de tjenstvillige, og aldrig var de bange for at hjælpe en kammerat, hvis der var opgaver eller problemer,

som vi ikke selv kunne klare. For dem begge var sandhed og ret det største.

Bisættelsen blev en gribende afsked med de to kammerater. Næsten hele seminariet fulgte dem ned ad kirkebakken, inden de førtes til deres hjemsted. Ved begravelserne var klassekammerater og lærere mødt op for at vise dem den sidste ære. Sorgen var stor, men vi så alligevel noget af Guds kærlighed og omsorg.

Tilbage står to tomme pladser og minder os om dem, som vi aldrig mere skal se hernede. Vi vil ære deres minde.

Jens Egvind Knudsen.

En nissumsk mæcén

Martin Poulsen
Madsen (08)

*Lektor Hejbøl modtager
lærer Martin Poulsen
Madsen*

Ved dimissionsmiddagen den 6. juni i år lod lærer Maarbjerg en bombe springe, idet han meddelte, at en af seminariets gamle elever, pens. lærer Martin Poulsen Madsen (08), agtede at skænke seminariet en malerisamling, hvis værdi i penge formentlig måtte skrives med et 6-cifret tal. Hvis nogen modtog meddelelsen med en vis skepsis, viste denne sig snart ubegrundet; i brev, først til lærer Maarbjerg og senere til seminariet, bekræftede lærer M. P. Madsen, at det var ham en glæde at kunne give denne gave til den ungdom, som her uddanner sig.

Den 5. juli om eftermiddagen ankom lærer Madsen så efter aftale til seminariet med en varevogn helt fyldt med malerier og bøger, som ledsagede malerisamlingen. Nogle repræsentanter for seminariets bestyrelse, deriblandt formanden, provst Davidsen, Vildbjerg, og forretningsføreren, advokat Stentsøe, Lemvig, var kommet til stede.

Malerierne — i første omgang 48 eller så mange, som varevognen havde kunnet rumme — blev hurtigt bragt op i den nye tegnesal og blev genstand for ivrig beskuelse og beundring. Og her var sandelig noget at se på: to store malerier af Jens Søndergaard, et med motiv fra Humlum og et fra Harboøre, og desuden et maleri af Kr. Bjerre. Disse tre billeder var således vendt tilbage til deres hjemegn. Og der var tre billeder af Fritz Syberg, to af Sigurd Swane, blomstermalerier af russeren Krilov og danskeren Vantore samt et eller flere billeder af en lang række betydelige malere: Aksel P. Jensen, Olaf Rude, Poul Steffensen, Aksel Bendtsen, Arild Rosenkrantz, Carl V. Meyer og Jacob Meyer, Bernhard Frederiksen, Troels Trier, Edsberg,

Rasmus Christiansen, Peder Holm, Hans Agersnap, Emil Hansen, Jens Chr. Bennedsen, Bizzie Høyer m. fl.

Den medfølgende boggave omfattede en række kunstbøger, deriblandt Hasselbalchs Familiebibel, og sidst, men ikke mindst, Kr. III's danske bibel i originaludgaven fra 1550. Der er sikkert intet andet seminarium, der er i besiddelse af denne fornemme og sjældne bog.

Ved en lille middag på „Borgen“ bragte provst Davidsen en hjertelig tak fra seminariet for den sjældne gave, og jeg selv forsøgte at give udtryk for det fællesskab mellem nissumitter, som altid har været et særkende for os, og som denne gave var et storslået udtryk for. Også rektor Høgel, som ellers var sygemedt, gav udtryk for sin store taknemmelighed: . . . „Vi ikke blot skønner på malerierne, men er jublende glade for dem“, og lærer Madsen takkede hjerteligt for modtagelsen og redegjorde for, hvorledes det havde været muligt for ham at samle så stor en malerisamling.

Til redaktør Christoffersen, Lemvig, som også var kommet til stede, udtalte han: Malerier har været min hobby. Jeg har samlet disse malerier gennem et halvt hundrede år, og jeg har været heldig med min hobby og haft glæde af den. Og det er mig også en stor glæde nu at kunne skænke dem til mit gamle seminarium, hvor de er blevet modtaget på enestående måde, og hvor jeg kan være sikker på, at man vil værne om billederne, og at malerierne vil blive til glæde for de mange unge, der uddannes her.

Provst Davidsen, rektor Høgel, lærer M. P. Madsen og lektor Hejbol i højt bumør

Jens Søndergaards maleri fra Humlum præsenteres

På spørgsmålet, om han nu ikke vil savne malerierne, svarer han: Jeg er nu 78 år og har sukkersyge, så jeg må være forberedt på, at jeg ikke har så mange år tilbage. Derfor var det mig meget om at gøre at få anbragt min malerisamling rigtigt, mens tid er. Jeg er ugift, og mine nevøer, som er mine nærmeste slægtninge, er i sådanne stillinger, at de ikke trænger til gaver. Derfor får seminariet hele malerisamlingen, og jeg er glad ved, at jeg har fået det ordnet, og at malerierne nu befinder sig på et sted, hvor man skønner på dem.

Var det en glæde for giveren at skænke sit gamle seminarium denne gave, var det selvsagt en endnu større glæde for seminariet at modtage den. Billederne er nu forsøgsvis ophængt rundt omkring i det store seminariekompleks, da vi ikke har noget enkelt lokale, der kan rumme en så stor samling. Måske kommer de også bedst til deres ret på den måde, idet såvel elever som lærere vil have dem for øje overalt. De vil nu og i fremtiden vidne om en gammel elevs hengivenhed for sit gamle seminarium.

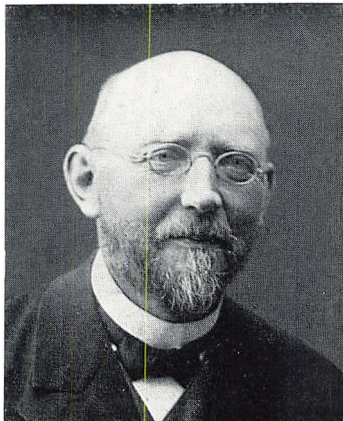
Og så sandt som vi tror på den gode kunsts betydning for formning af menneskesindet, betyder det altså, at ungdommen her også gennem denne gave vil præges og formes i god retning for sin kommende gerning, og det er nok især, hvad giveren har ønsket.

Johs. Hejbøl.

C. Asschenfeldt- Hansen

Seminarieforstander

Af provst P. B. Gadegaard (13)

Den mand, hvis navn staar over disse linier, var sognepræsten i Nørre Nissum, der i otte aar, 1906-14, tillige var forstander for seminariet og et par aar, 1909-11, ogsaa forstander for højskolen. Naar hertil kommer, at han skrev meget og rejste en del ud som taler og var medvirkende ved stiftelsen af en række kristelige virksomheder, saa kan man spørge, hvem var den mand, og hvordan blev et saa omfattende og forskelligartet arbejde gjort?

Carl Christoph Jul. Asschenfeldt-Hansen var født den 28. juni 1856 i Bov ved Flensborg, hvor hans fader, dr. phil. Hansen, var sognepræst. Faderen var meget kyndig i de klassiske sprog, græsk og latin. Navnet Asschenfeldt, det navn, som folk navnlig skriftligt ofte radbrækkede paa det forfærdeligste, havde han fra sin morfader, der var provst og sognepræst ved Nikolai-kirken i Flensborg. Da faderen blev forflyttet til Højslev, mellem Skive og Viborg, kom drengen til at gå i skole her og senere på latinskolen i Viborg. Herfra blev han, 17 år gl., student med et fint resultat. 22 år gl. fik han teologisk embedseksamen med et pænt laud. (1. kar.). Han var velbegavet, navnlig i sproglig henseende. Dertil kom hans uhyre flid. Han brugte kun 4½ år til studiet og siger selv herom, at en medvirkende grund til, at han kunde det, var, at han fulgte sin faders råd: „Naar du læser, hav saa altid en pen i haanden og nedskriv i korte ord hovedsummen af, hvad du har læst“ — en meget nyttig fremgangsmaade, som nok skal give resultat til eksamen, men som ogsaa kræver energi og udholdenhed.

Asschenfeldt-Hansens livsgerning spænder over mange enheder og mange forskellige opgaver. Han begyndte som huslærer i Refsnæs

præstegaard, da han var for ung til at blive ordineret. Han var i tidens løb præst to steder paa Lolland, Halsted-Aunede og Slemminge-Fjelde, tre steder i Jylland, Sæby, Nr. Nisum og Gjærn-Skannerup. En tid var han rejsepræst for Indre Mission med bopæl paa Frederiksberg. I sine erindringer („Naade over Naade“, Lohse, 1930) skildrer han tiden i Sæby (der nok var hans bedste tid) og i Slemminge med særlig varme, her var der betydelige vækkelser.

Naar man nu betænker, hvad han har haft af andet arbejde, forfatterskab, rejser osv., maa man undre sig over, at det i det hele har kunnet lade sig gøre, at en mand har kunnet overkomme det, og det tyder paa noget uroligt og temperamentsfuldt i hans væsen. Han skulde altid være i virksomhed, og bestandig maatte han tage fat paa nye opgaver. Men den egentlige forklaring maa dog være den, at han var en mand, der var grebet af Kristus og saa sit virke som en tjene-ste. Man faar af hans egen skildring af sin livsudvikling indtryk af, at der helt fra hans tidlige ungdom har været noget søgende i hans sind, men først som præst bryder en levende tro igennem hos ham, og den iver for at vinde mennesker, som da betog ham, varede ved.

Nu skal denne artikel ikke være en opregning af hans mange foretagender, men til forstaaelse af ham maa dog nævnes noget af det vigtigste. Han var fungerende præst i embede hele tiden, bortset fra tiden som rejsepræst og et aars orlov, mens han arbejdede for oprettelsen af Indre Missions Diakon-skole i Aarhus. Samtidig med præstegerning har han skrevet en fortolkning til hele biblen, „Fra Guldgruben“, det tog 11 aar, en kirkehistorie, „Kirkehistorie for Menigheden“, i 2 store bind, en tros-lære, „Den sunde Lære“. Han var en tid redaktør af „Indre Missions Tidende“, udgav kristelige fortællinger for børn, „For mine smaa Venner“ — og meget andet.

Han var med ved oprettelsen, ofte som igangsætter, af børnehjem, hvilehjem, Diakon-skolen, Indre Missions Artiumskursus i Rønde og maaske meget mere. Han sad i mange bestyrelser, D.M.S., Indre Mission, Indenlandsk Sømandsmission — nej, det kan ikke nytte at opregne alle disse hverv, dem maa man tænke sig til, hvis man har lyst. Men spørgsmaalet er, om han har kunnet overkomme alt dette, saa det var forsvarligt.

Nu som forfatter. Hans sigte er helt igennem praktisk, missionerende, og paa saa vidtspændende omraader kan der ikke være noget dybtgaaende eller selvstændigt. I tros-læren og bibelfortolkningen er hans synspunkter helt igennem de hævdundne, der er ikke nogen drøftelse af forskellige muligheder, men nok nogen polemik. Han er en „troens forsvarer“. Det gælder ogsaa hans kirkehistorie. Han skri-

ver ikke i første række for at oplyse, men for at styrke troslivet hos lægfolket. Han skriver klart, hans sproglige sans træder godt nok frem, og han kender anekdotens betydning. Men man har af og til paa fornemmelsen, at det er mere Asschenfeldt-Hansen, der taler, end det er stoffet. Hans interesse er helt igennem praktisk, men sommetider kunde man nok ønske, at han havde tilladt sig blot at fortælle. F. eks.: Han blev ordineret i Maribo Domkirke af biskop D. G. Monrad. Naar han har mødt en saa fremstaaende mand og været præst i hans stift, kunde han godt have fortalt os lidt mere personligt om ham. Han fortæller, i erindringerne, kun lidt om sit hjem og meget lidt af almindelig historisk interesse om mennesker, han har mødt. Han vil forælle om Gud og Guds gerning, og det skal Asschenfeldt-Hansen kun takkes for, men det kan ske, at man bedre faar fat paa det, naar man møder det igennem mennesker i hverdagens liv og strid.

Ind imellem kan der findes naturskildringer, der tyder paa et lyrisk drag i hans sind, men de er faa og korte, han skynder sig tilbage til det egentlige.

Hvordan var nu ellers denne travle mand? Lad mig indskyde, at jeg væsentligt kun har kendt ham personligt som elev på seminariet, mens han var forstander — og den stilling er vistnok af dem, hvor han har betydet mindst. Af skikkelse var han ret høj, lidt duknakket, altid i hurtig gang, ikke seende til siden. Det saa ud, naar han gik fra præstegaarden til seminariet, som om han ogsaa arbejdede med noget i tankerne. Der var noget let asketisk, en duft af studerekammer over ham. Han havde næppe ret meget lune, i hvert fald kom det ikke frem overfor eleverne. Der var noget sødladent over hans tale, lidt klynkende. Han brugte ofte diminutiver, „en lille broder og søster blandt Guds børn“. Hans yndlingsord var „kære“, „jamen min kære“, „det kære blad“ siger han om „Indre Missions Tidende“.

Hans undervisning bar ikke præg af nogen pædagogisk tilrettelægning — saavidt jeg da erindrer det. Han frygtede en kritisk betragtning, og vovede nogen sig til at komme frem med personlige vanskeligheder, f. eks. angaaende Bibelens historiske ufejlbarhed, sørgede han over det som noget i retning af ugudelighed. Ingen kunde tvivle paa hans redelige hensigt og hjertelige sindelag, men han var ret uforstaaende overfor unges vanskeligheder paa disse omraader og kunde henvisse til lidt for overfladiske modgrunde. Det var ham imod at høre om nok saa alvorligt mente vanskeligheder, hvorimod han kunde være temmelig ukritisk overfor eftersnakkere.

Han havde temperament, og naar det udfoldede sig, skete det ikke i dølgmaal. Overfor forstyrrende støj kunde han blive opfarende og benytte sig af temmelig voluminøse ord, som „djævelen huserer iblandt os“, og saa kunde han tage det op ved morgenandagten næste dag, hvad der vel ikke just befordrede andagten. Nej, hans disciplinære foranstaltninger var ikke altid lige smidige, undertiden rent ud sagt kluntede, men naar det alligevel gik — og vist gik godt, saa hang det nok sammen med, at han trods alt var en personlighed, man maatte have respekt for, og navnlig, at han havde en stab af erfarne lærere ved sin side, saa det gik af sig selv.

I kraft af sin position blandt Indre Missions lægfolk betød han noget afgørende for den nødvendige økonomiske støtte til seminariet i en kritisk tid, men som pædagogisk leder kan man næppe vurdere hans betydning ret højt. I sin forstandergerning var han mere præst, end han var lærer, og præst var han altid og overalt. Det er betegnende, at han i sin skildring af seminarietiden (i erindringerne) skriver mere om vækkelse blandt eleverne end om undervisningen, som vist faktisk slet ikke omtales, og naar han omtaler lærere ved seminariet, er det som medarbejdere i menigheden.

Nej, Asschenfeldt-Hansens gerning som forstander sikrer næppe hans navn nogen særlig berømmelse. Det var ikke her, han gjorde sig fortjent til en taknemlig omtale. Det var som præst. Gennem hele hans gerning ses det tydeligt, at der var een ting, han vilde: tjene Gud af et redeligt og brændende sind og kalde mennesker til tro. I alle hans mange gøremaal var det det, han sigtede imod. Gennem sin præstegerning og sit forfatterskab betød han i sin tid meget for mange mennesker. Vil nogen saa paastaa, at hans type er fremmed for vor tid, saa bør man huske paa, at enhver har krav paa at blive bedømt i forhold til sin egen tid, naar hans gerning skal bedømmes.

Poul Borve Gadegaard. - Født 1892 i Odby, Thy. Dim. 1913 fra Nr. Nissum sem. Student 1915. Cand. theol. 1921. Sognepræst i Tisted-Binnerup-Durup 1922. Sognepr. i Egvad (Tarm) i 1929. Provst 1931. Har været formand for Vestjysk Gymnasium, Tarm, Blåkilde Ungdomsskole og Kirkeligt Forbund. - R. af Db. Afsked fra okt. 1962. Bor nu i Skjern.

Dagligliv i Hellas

Af seminarieelev Poul E. Madsen

Elev på Nørre Nissum Seminarium anno 1962 — et privilegium eller en nødvendig tortur, der giver adgang til et vellønnet embede med pension? De, der svarer bekræftende på det første, har uden tvivl de bedste betingelser for at blive til gavn for fædrelandet. Den sidste kategori — hvis den findes — må vel siges at være havnet et forkert sted. Men man går ikke og filosoferer over så centrale spørgsmål. Skolen her er for de flestes vedkommende en arbejdsplads, hvor man søger at få det bedst mulige ud af tiden; stedet, hvor man ved kammeraters og læreres påvirkning udvikles til den manddomsgerning, der umærkeligt ligger og lurser et sted forude, og som bliver en mere bevidst baggrundsfaktor i alt, hvad man foretager sig, jo mere man nærmer sig afslutningen på sin seminarietid.

Endnu et år gled over i historien. Det var vel ikke meget anderledes end det foregående eller året før igen, men tænker man på år 1912, vil en sammenligning afsløre store forskelle. Først og fremmest er vi mange flere, vel et sted mellem 500 og 600 elever, F'erne medregnet. Vore betingelser er anderledes. De faglige krav er større, end de var for 50 år siden, vore økonomiske forudsætninger radikalt ændrede. Seminaristen, der bor på et koldt kvistkammer møbleret blot med seng, bord og stol, og som kun kommer uden for disse omgivelser, når han er på seminariet, eller når han skal købe sit daglige stykke rugbrød — den herre er heldigvis gået over i sagaen og er blevet erstattet af en velfærdsseminarist, der — takket være en gavmild undervisningsminister — har mulighed for at leve som andre borgere i velfærdsstaten.

Man har råd til at holde fest en gang imellem. Det er også, som om der er opstået et festbehov, men muligvis har et sådant altid eksisteret. En klog mand har sagt, at mennesket er det mest selskabelige pattedyr, der findes. Hvis vi giver ham ret, er fænomenet altså arveligt bestemt og vil udfolde sig, når miljøet — og det vil ofte betyde

økonomien — tillader det. En anden medbestemmende faktor er ganske givet det forhold, at skolen her ligger isoleret fra omverdenen; man har ikke mulighed for at komme i kontakt med den lokale befolkning. Har man så samtidig langt til sit hjem og den øvrige del af slægten, bosiddende på Mols eller Anholt, vil man savne et sted, hvor man føler sig hjemme. Som erstatning arrangerer man et eller andet, der er positivt forskellig fra hverdagen, altså holder en fest. Her skal kun refereres årets store begivenhed, elevfesten, da det ville optage resten af bogen, dersom alle klassefester, pensionatsfester, bygningsfester, julefester, FF-velkomst, privatfester etcetera skulle gøres til genstand for en dyberegående analyse.

Traditionen tro dannede Lemvig Missionshotel rammerne om festen. Salen var fyldt til bristepunktet. Beklageligt, at der ikke i miles omkreds findes et lokale med dimensioner, der er i stand til at honorere de krav, en sådan lejlighed stiller. Dog alle fik en plads, fanen blev ført ind, og tonerne fra Hellas' nationalhymne fyldte rummet. Jeg tror, det hører med til de festligste øjeblikke i mange seminarieelevers liv, det at rejse sig til ære for fanen og dernæst lade sig rive med af de næsten besættende akkorder fra: „Nær ved sø og . . .“. Man er sig bevidst at være med i fællesskabet, med i den flok, hvis fornemste opgave det vil blive at „tage slægt ved hånd, give kundskab, skabe lyst og bygge til Guds ære.“

Gunnar Pedersen bød forsamlingen velkommen og beklagede det uheld få dage forinden, da to af hovedpersonerne i skuespillet var blevet lettere kvæstet. Festkomitéen havde ikke set sig i stand til at stable både et skuespil og en revy på benene, da halvdelen af tredje klasse græssede på fædrelandets pædagogiske arbejdsmark. Derfor udfyldte to american girls, Sara og Anna, tiden indtil kaffen med sang og musik, en opgave, som de klarede hæderligt.

Kaffen blev serveret, og vi var nået til et af aftenens højdepunkter, seminarieadjunkt Tangsig Christensens festtale. Denne er refereret andetsteds i bogen. Vi vil her nøjes med at bemærke, at den på væsentlig måde bidrog til at gøre aftenen til en oplevelse. Efter fest-sangen takkede Jakup fra fjerde klasse med velvalgte ord aftenens arrangører, og det samme gjorde Henning Jørgensen som repræsentant for de vikarierende fra tredje klasse. Rektor Høgel udtalte sin beundring over, at de ca. 30 elever havde turdet binde an med opgaven, men pointerede, at det var møjen og umagen værd. Dernæst beklagede rektor pladsforholdene og sluttede med en tak til de, der havde haft det store arbejde at forberede og tilrettelægge aftenen. Som repræsentant for fjerdeklassernes forældre udbragte lærer Søren-

sen, Holstebro, en tak, fordi også de havde fået lov at være med til festen.

Pause, der gik med oprydning og forberedelse til skuespillet. Resten af aftenen var helliget Shakespeares: „Helligtrekongersaften - eller hvad I vil“. Skuespillet behandler ikke noget egentligt problem, men handlingsforløbet og ikke mindst replikskiftet og de tankevækkende monologer holder tilskuernes opmærksomhed fangen fra først til sidst. Æren for skuespillets fremragende opførelse tilkommer helt og udelt tredje klasse, idet både skuespillere og instruktør var clevere af samme årgang. Det er vanskeligt at fremhæve en skuespillerpræstation fremfor en anden; standarden var, om end ikke helt på samme højde, så døg på et niveau, der tjente dem alle og ikke mindst instruktøren Allan Berg til ære, kort sagt en præstation, hvis standard kommende tredjeklasser vil få svært ved at leve op til. Festlokalet var iøvrigt udsmykket med billeder af skuespillets aktører.

Efter skuespillet sluttede Gunnar Pedersen kort med andagt. Aftenen var forbi. Selv om Sara og Anna ikke helt formåede at erstatte en revy, og selv om man sad lidt klemt hist og her, vil elevfesten 1961 stå i mindet som en begivenhed, man med glæde tænker tilbage på.

Den foran omtalte trang til at være sammen giver sig også udslag i et rigt foreningsliv. Enhver sem-elev med respekt for sig selv må være medlem af mindst fem foreninger for at have hånden på Nis-sumåndens puls. Der er lidt for enhver smag lige fra Anders And-

klubben på Theben til A/S Hellas' Musica, filial af Lemvig Musikforening. Af mere væsentlige sammenslutninger kan nævnes elevforeningen, foredragsforeningen, idrætsforeningen, KFUM og K, drenge- og pigespejdere, skakklubben — De kan selv fortsætte, hvis De er i besiddelse af lidt fantasi. Elevforeningen er stedets fagforening, elevernes eneste forhandlingsberettigede organ, som træder i funktion, når en af stedets pædagoger over for en eller flere elever har misbrugt de magtbeføjelser, han måtte have fået ovenfra. Endvidere tager den sig af praktiske forhold som auktioner, telefonvagtjeneste, understøttelsesuddelingscensur, opmærksomhedstjeneste ved runde fødselsdage, jubilæer etc. — og tusinde andre mere eller mindre væsentlige småting.

Foredragsforeningen og KFUM og K sørger for, at elevernes åndelige habitus ikke synker under nulpunktet. Af arrangementer, som vil blive husket, kan nævnes Richard Gandrups behandling af emnet: Den moderne humanisme, professor Hal Kochs foredrag: U-landshjælp og Ydre Mission, rektor Paaskesens foredrag: Opdragelse til fritid samt Rita Bartos og Franz Andersons udmærkede sangaften, alle arrangeret af foredragsforeningen. KFUM og K's vigtigste arrangementer var — foruden den traditionelle julefest, advents- og påskekoncerten — Torben Rostbølls foredrag: Politisk skolegang i øst, jødemissionær Scheradskys: Oplevelser blandt jødiske flygtninge i Danmark, og aftenen, da organist Lund og frue spillede og sang, så man måtte være af granit, om man ikke gik derfra med den positive fornemmelse, at tilværelsen rummer dybe værdier, hvis man bare kan få øje på dem.

Der er en tendens mellem sem-elever til at møde op, når foredragsforeningen indbyder, men holde sig væk, når M og K inviterer til en aften, og det selv om de to aftener kvalitetsmæssigt ligger på samme niveau. Jeg vil ikke her reklamere for nogen, men det tyder på umodenhed og åndelig sløvhed, når man vurderer et arrangement ene på grundlag af den indbydende forenings almindelige omdømme og renommé.

Om der sker noget her på sem? Er det en ungdom med initiativ, eller lader man sig bare ukritisk fylde med det, lærerne docerer fra katederet? For mange gør vel nok det sidste. Og hvorfor? En meget væsentlig årsag ligger i stedets mentalitet. Man ligger på maven for intellektuelle præstationer. Eleverne gør det, lærerne gør det, alle er vi mere eller mindre besatte af den fikse idé, at viden symboliseret ved topkarakterer er det eneste saliggørende på et seminarium. Resultatet bliver, at folk arbejder som bæster, og det resulterer igen i, at

der ikke bliver tid tilovers til at læse gode bøger, sætte sig ind i politik eller følge med i dagens debat, kort sagt beskæftiger sig med det, der udvikler personligheden. Det er sandsynligt, at det ikke kan være anderledes, hvis man skal have et rimeligt udbytte af hvert enkelt af det omfattende fagregister.

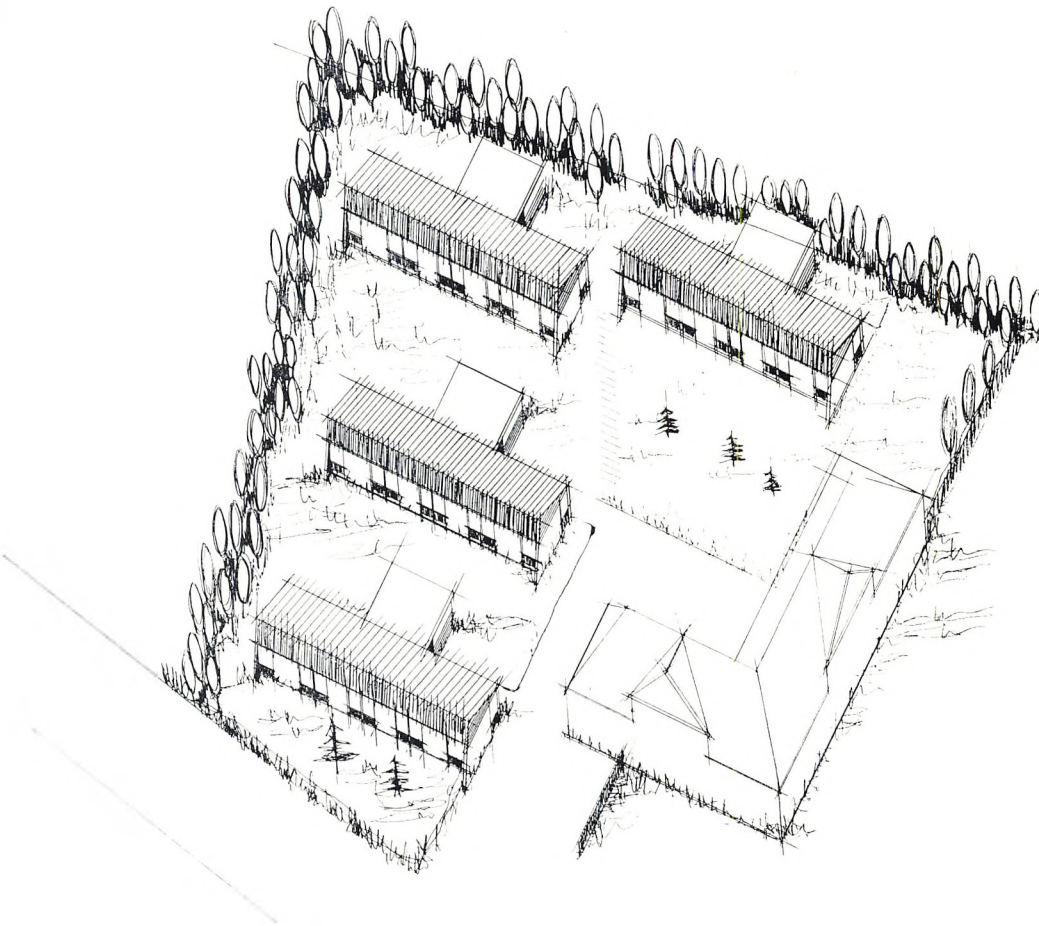
Der er nogle, der har set det uheldige i forholdet og taget initiativet til at få det ændret, idet de forsøgsvis har startet med diskussionsaftener i lovsangsalen, hvor eleverne selv har haft ordet. Emnerne, som er blevet behandlet, har været af pædagogisk, politisk og almenmenneskelig karakter. Der har altid været god tilslutning, og det har heller ikke skortet på modige unge, der turde stå op og sige deres uforbeholdne mening. Alligevel har det efter min mening ikke været den helt store succes, simpelt hen fordi kun meget få er i besiddelse af den evne at kunne behandle et emne sagligt uden at drage personlige forhold med ind i diskussionen. Resultatet er blevet, at et par af de debatterende til sidst har indviklet sig i en ordstrid, hvis problem har ligget langt fra det, man begyndte med. Men trods alt et velment forsøg på at ruske op i sløve sjæle. Man skal være noget forsigtig med at kritisere et nyt initiativ ned i det sorteste hul, særlig hvis man ikke selv har et bedre forslag. Vi er ofte lidt for raske til at fælde dom over de formastelige, der har vovet at bryde traditionen og komme ud af busken med noget, de mente var væsentligt.

„Papirkurv“ er navnet på et nyt blad, som andre initiativrige personer har startet. Blader man første og (17-9) hidtil eneste nummer

igennem, finder man seks digte, fire prosastykker samt et linoleumsnit. Formålet med bladet er at give kunstneremner lejlighed til at se deres frembringelser på tryk, lejlighed til at vise publikum, at de formår at give deres tanker og følelser udtryk i ord eller kunstneriske frembringelser. Da samtalen en dag blev ført ind på emnet: „Papirkurv“, sagde en af de elever, der blev dimitteret i år: „Den er helt i orden, lad dem bare køre videre med det, det er en god måde for unge mennesker at afreagere på.“ Der er ganske givet en del sandhed i disse ord, selv om redaktionen vel kunne have ønsket sig en mere positiv kritik. Men fremtiden vil vise, om det har livskraft i sig til at bestå.

Som før bemærket, der arbejdes her. Det giver sig bl. a. udtryk i mange pæne eksamenskarakterer, selv om man langt fra kan tage for givet, at fliden og det opnåede resultat altid står i relation til hinanden. Der faldt i år et rent ug i dansk stil — for resten for andet år i træk, det var ikke dårligt, om det kunne blive tradition, det ville styrke seminariets omdømme udadtil. Skriv jer det bag øret, I, som nu går i 2. klasse, tag handsken op og fortsæt traditionen.

Vi er mange, alt for mange, man kender ikke hinanden, mange bor langt væk, i Struer, Lemvig eller andre mærkelige fjerne steder. Seminariet er blevet en arbejdsplads, hvor man arbejder 36 timer om ugen; en fabrik, hvor man fremstiller lærere og lærerinder på samlebånd. Samfundet kræver det, konkurrencen med andre seminarier kræver det, de store årgange kræver det, det store jag er ved at vinde indpas på dette forhen så fredelige sted. Man skal ikke være pessimist, det er vel bare en overgang, om få år har man indstillet sig på, at der er 600 elever her, og at det ikke kan være anderledes — men alligevel, man må betale for at få en så stor skole, og hvad er prisen? Ja, det er vanskeligt på stående fod at gøre rede for, men det er, som om man ikke føler sig hjemme her længere, det hyggelige, udefinerligt nissumske trives ikke rigtig i selskab med 600 mennesker, hvoraf man kun kender en tredjedel. Dette være sagt uden bitterhed, uden sentimental patriotisme, blot som en erkendt status anno 1962. Men det nytter ikke at henfalde i stagnerende resignation, livet skal leves videre, og der er i dag muligheder som aldrig før. Den, der har øje for dem, og som i flid og bevidst stræben kaster sig over opgaverne, har absolut gode betingelser for at få et positivt udbytte af en uddannelse på Nørre Nissum Seminarium.

Gammel ramme - nyt indhold

Af lektor Tage Ringgaard

Så længe Østre skoledistrikt i Nr. Nissum sogn har eksisteret, har det været naturligt at placere distriktets skoler i nærheden af præstegården. Derfor kan vi, der til daglig har vor gang på seminariet, præstegårdens efterhånden meget store barn, se, omend ikke huset, så stedet, hvor Bertel Thorvaldsens mor blev født i det gamle skolehus; vi kan se til „Gammel-østre“, hvor seminariets ældre årgange fik den første pædagogiske uddannelse, og endelig til den sidste i rækken, Østre

skole, der ved den nye centralskoles opførelse er blevet nedlagt som børneskole.

På lektor Kochs initiativ blev sidstnævnte bygning til en favorabel pris erhvervet af en kreds af lærere ved seminariet. Vi har grund til at være både sognerådet og Koch taknemmelige for handelen. Der er i denne forbindelse også grund til at nævne, at det ikke er første gang, vi er kommet i gæld til Koch for hans evne til fremsyn.

Den 7. maj 1962 blev der afholdt stiftende møde i den selvejende institution, der har fået navnet „Lærerrådskollegiet Minerva“. Det var glædeligt, at kolleger og venner straks sluttede op om kollegiet og underskrev fundatsen, der forinden var blevet udarbejdet af en mindre kreds. Da Koch på grund af sin store arbejdsbyrde ikke kunne overtage den formandsplads, han var selvskreven til, blev følgende bestyrelse valgt: Tage Ringgaard, formand, A. Tangsig Christensen, næstformand, Søren Porup, kasserer, Niels H. Ilsøe, teknisk tilsynsførende, og V. Elbech Hansen.

I fundatsens stykke 2 står der: Institutionens formål er ved udbygning af hidtilværende Østre skole til kollegium for seminarieelever og -lærere samt eventuelt ved nybygning eller på anden måde at bidrage til at dække Nr. Nissum Seminariums værelses-, lejligheds- og lokalebehov. Bestyrelsen kan enstemmigt beslutte, at institutionen, hvis det skønnes formålstjenligt, optager andre opgaver af betydning for seminariets trivsel og vækst.

Bestyrelsen har siden i samarbejde med arkitekt Preben Hempel, Lemvig, udarbejdet de foreløbige byggeplaner. I den eksisterende bygning bibeholdes de to lejligheder og tre nye 1½-værelses lejligheder indrettes på loftet over den tidligere førstelærerlejlighed. De tre skolestuer bibeholdes også og lejes ud til seminariet, der har god brug for dem.

I haven nordvest for bygningen samt i en del af skolegården opføres 4 nye kollegieblokke, hver på 8 værelser med egen håndvask, men med fælles køkken, toiletter, bruserum og vaskerum til tøjvask.

Det er vort håb, at vi ved lavt byggeri og ved en passende beplantning kan få nybyggeriet til at harmonere med den gamle, efter min mening meget smukke skolebygning.

Vor største bekymring er økonomien, det skulle naturligvis gerne være sådan, at vore elever har råd til at bo på kollegiet. I vort stille sind håber vi på, at der fra forskellige sider vil tilflyde foretagendet støttekapital, evt. fra gamle elever, der så mange gange før har sluttet op om opgaver, der har „betydning for seminariets trivsel og vækst.“

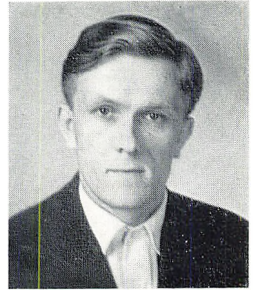
Øverste række: Musikpædagog i funktion ved FF-velkomst. „The Sjoke Pjoskers”. Lærerkolleg.
 Midterste række: At holde tungen lige i munden. Kontrasejparade over citronvand. Halvfemsere
 Nederste række: Kurerer fra Sparta. Morgenstemning på Troja. Julens glæde. Pædagoger oppe a

*stjerner rykker ud.
ance. Yderligere kommentarer overflodige.*

En barbar

Adjunkt Johs. Albertsen

I en af de mange historier om jyder, fynboer og sjællændere kommer de tre herrer til at diskutere, hvad de hver især ville være, hvis de ikke netop havde været fra henholdsvis Jylland, Fyn og Sjælland. Sjællænderen ville så helst have været fynbo, og fynboen sjællænder. Da det så bliver jydens tur, vender han skråen i munden, spytter eftertænksomt og siger (jeg oversætter til dansk): „Hvis ikke jeg var jyde? — Så ville jeg skamme mig.“

Så man vil forstå min store betænkelighed ved at skrive i den Nissumske Årbog. For jeg er i besiddelse af enhver form for manglende kvalifikationer:

Jeg er ikke nissumit.

Jeg er ikke engang jyde.

Og så bør man tie.

Men redaktøren, der selv besidder ovennævnte kvalifikationer i så rigt mål (han er endda fra Flynder), har ikke forhindret mig i at skrive. Hvordan kan en ellers så udmærket mand begå en sådan fejltagelse? Jeg kan tænke mig en af to grunde: Enten har han været i bekneb for stof (men det kan ikke være tilfældet, så mange nissumitter der efterhånden må være til at skrive), eller også har han tænkt på den mand, der sad og slog sig selv oven i hovedet med en hammer; da han blev spurgt om, hvorfor han gjorde det, sagde han: „Jo, det gør så dejligt, når jeg holder op.“

Lad da hammeren slå et øjeblik og glæd jer med ham til den velgørende stilhed bagefter.

Måske en og anden vil undre sig over, at en sådan barbar overhovedet er kommet indenfor det ærværdige Hellas' grænser. Herpå kan ikke gives noget svar. Den mest nærliggende forklaring er nok, at han har lært af den trojanske hest og er blevet smuglet ind. Skaden er i hvert fald sket, og hellenerne synes at vide, hvornår de skal resignere og finde sig i det uafvendelige. Storheden erkendes i nederla-

get. Hellenerne gør plads for barbaren, giver ham af deres mad og drikke, behandler ham som deres ligemand og tillader ham endog at opløfte sin røst i folkeforsamlingen.

Overalt hvor barbaren vender sig, taler fortiden fra de gamle templer med deres århundredgamle patina, medens fremtidens stemme høres fra de nye, rigt udstyrede bygningsværker. Her og der ses ruiner af bygninger, storslåede i deres anlæg, men aldrig fuldførte, måske tjenende som et memento for hellenerne: at den går det ilde, som vover at måle sig med guderne; ham ramme Nemesis!

I gaderne ses livlig trafik af vogne og mennesker; her færdes lærere og elever på vej til åndens og kundskabens templer. Og vandrer man stundom — som det kan hændes — gennem tomme gader, taler disse deres tydelige sprog om ynglinge, der sidder ved filosofernes fødder og inddrikker lærdom. Men netop som vandreren begynder at tro sig henrykket til en højere sfære for der at overvære gudernes belæring af særligt udvalgte, river en særdeles jordisk klokke ham ud af vildfarelsen, og han må skynde sig til side for ikke at blive løbet over ende af ynglinge, som efter at have søbet af åndens nektar nu iler med at opfylde de tilsvarende legemlige behov, det være sig hos pergamentrullerensælgeren eller i et af de offentlige spisehuse.

Og søger barbaren hen på sportspladserne, ser han Hellas' sønner og døtre, fra Akropolis og Sparta, Theben og Athen, ja, selv fra kolonien Troja, i ivrig kappestrid; her henter de græske billedhuggere rig inspiration. Til sin undren erfarer barbaren, at ikke hele Hellas' ungdom er at finde som idrætsudøvere; i sandhed, hvilken storhed, at de næstbedste tøjler deres iver og viger pladsen for de bedste!

Overalt og i alt ser barbaren storheden. Hvad under da, at han nages af tvivl om sit eget værd! Hvordan skulle en barbar kunne måle sig med de fribårne mænd fra Hellas, sidde til bords med dem, opdrage deres ungdom? Snart erfarer han dog, at også andre barbarer er i statens tjeneste som opdragere; så voldsom er udviklingen i Hellas, at staten ikke kan skaffe nok ved at tage af sine egne. Barbarerne er derfor blevet hjemført som slaver og som frigivne blevet betroet at undervise de unge; der har ikke været skelet til herkomst og oplæring, når blot de skønnedes egnede til deres ærefulde hverv. Da er det ikke noget under, at den dristige, ja, formastelige, tanke efterhånden melder sig hos barbaren: Måske også jeg engang vil kunne regnes for hellener!

— Men her svigter hans mod, han taber pennen og venter i rædsel på Nemesis.

Ungdomsminder - fremtidssyner

Af P. Jobs. Pedersen (17)

*Hellas! Dine ungdomsminder
stiger frem mod dagens hæld,
styrker bånd, der alle binder,
åbner sindets kildevæld:
skæmt og alvor, sangens lyst,
vårens toner i vort bryst.*

*Her bag dine gamle mure
deltes tanker, ej kan dø;
her blev draget åndens jure,
sået spiredygtigt frø. —
Sæden vokser, kornet gror,
bærer brød til Danmarks bord.*

*— Kend dit kald og vogt din verden,
byg med flid betroet værk!
— Brodre segned' under færden,
andre står på broen stærk!
— Sign os, Herre, hvor vi står,
før os frem, hvor stien går!*

*Hellas! Skønne nye mure
skærner nu en ungdom smukt.
Vær på vagt og vend din fure,
læg din sæd til livets frugt!
Værn dit navn, lad Herrens ånd
tænde lyset ved din hånd!*

*— Vort farvel — thi dagen iler —
mildt os minder moderbånd:
om du virker eller hviler,
trygt er lysets ledebånd; —
vær i højhed, vær i fald
tro i livets tjenerkald!*

Tale ved elevfesten

den 23. november 1961

Af adjunkt A. Tangsig Christensen

Kære tilhørere! Kære festarrangører! Må jeg allerførst have lov at rette en tak til festarrangørerne, III kl., for opfordringen til at holde aftenens festtale. Jeg betragter det som en stor ære, men samtidig er jeg gået til opgaven med nogen betænkelighed, da det er mit indtryk fra tidligere elevfester, at man ved denne lejlighed kan gøre regning på betydelig større opmærksomhed fra tilhørernes side, end man kan forvente fra de samme tilhørere i et klasseværelse hjemme på seminariet! Og da tilhørernes opmærksomhed dér som bekendt er meget stor og særdeles udholdende, var der grund til at gå til opgaven her med den største omhu.

Jeg har søgt at hente inspiration ved at læse tidligere festtaler i det døende blad „Dæmring“, men det hjalp mig nu ikke meget. Det var ellers fortræffelige taler, men der tonede nogle forstyrrende spørgsmål frem i mit sind, da jeg læste en tale over temaet: *to be or not to be = at være eller ikke være!* Der er i denne forbindelse spørgsmål, jeg endnu ikke har kunnet besvare: *Hvornår er vi os selv, og hvornår er vi ikke os selv? Hvornår og hvor ofte taler vi af vort eget, og hvornår er det andre, der taler igennem os?* Jeg har derfor valgt at sige noget om *ingenting at være og at være ingen andre end sig selv.*

Som nævnt har jeg gjort mig nogle tanker om, hvornår vi egentlig er os selv, og hvornår vi ikke er det. Med andre ord: Hvornår taler vi af vort eget, og hvornår er det andre, der taler igennem det, vi siger? Vi skal om lidt se et skuespil, hvis væsentligste opgave er at fornøje, et skuespil, hvor der ikke er et handlingsforløb, som dækker over en helt eller delvis uforståelig idé eller tanke, men hvor pointen ligger i de enkelte replikker. Vi vil i dette skuespil møde personer, som virkelig er sig selv, f. eks. narren Feste, men vi vil også møde personer, som ingenting er. — Jeg har ofte tænkt på, om en virkelig dygtig skuespiller er sig selv, eller om han er den person, han fremstiller. Digteren *Knud Lyhne Rahbek*, der også var direktør for Det

kongelige Teater, forlangte af sine skuespillere, at de skulle været et med den person, de fremstillede. De skulle fuldt og helt gå ind for vedkommendes tanker og livssyn. — Et stort krav til en skuespiller! Utvivlsomt vil skuespillerne blive påvirket og præget af de personer, de skal fremstille, såvel som vi bliver påvirket og præget af det, vi læser og hører, og af dem, vi omgås. Der er sandhed i sentensen: „Sig mig, hvem du omgås, så skal jeg sige dig, hvem du er!“ Jo, man bliver præget af sin omgangskreds. Det gælder ikke mindst, hvor mange lever sammen i et lille samfund, f. eks. på seminariet. Så der kan nok være grund til at spørge: „*Hvornår er jeg mig selv, og hvornår er jeg en anden?*“

Mens jeg gik i I klasse på seminariet i Haslev, var der i IV klasse en del originaler. Jeg husker især én af dem. En aften ved en fest fik han pludselig besked om at holde et 2-minutter langt foredrag om det at være elev på Haslev seminarium. Han talte uafbrudt i de to minutter. Jeg husker ikke længere, hvad han sagde — ud over følgende bemærkning:

„Lærerne her er nogle underlige, irriterende og inkonsekvente individer. Når jeg sidder på klassen og er faldet hen i mine egne filosofiske betragtninger, råber én af dem pludselig: „Rasmussen, tag Dem sammen!“ og i næste time råber en anden: „Rasmussen, fold Dem ud!“ Ja, jeg føler mig ærlig talt som en harmonika, hvorpå lærerne spiller med fuld kraft. Jeg kan slet ikke få lov at være mig selv.“

Vi skal om lidt i skuespillet høre Sebastian udbryde, da han ser sin tvilling søster Viola — som han mener er druknet — stå foran sig i mandsdragt: „Ja, her står jeg, men dér, der står jeg også!“

Hvornår er vi os selv, og hvornår er vi ikke os selv? — Det klassiske litterære eksempel, der illustrerer denne usikkerhed, findes i Holbergs „*Jeppe på Bjerget*“. Da Jeppe vågner op i baronens seng, udbryder han: „Mon det er jeg? Mig synes ja, mig synes også nej!“

Se, nu er det jo ikke alle, der virkelig med god grund kan være i tvivl om, hvem de er. Men det kan jeg. Jeg ved nemlig ikke, om jeg er mig selv, eller om jeg er min bror. Jeg har en tvillingbror, og da vi var små, kunne mor ikke kende os fra hinanden — det kniber for øvrigt for nogle endnu. — Vi blev hjemmedøbt dagen efter, at vi var født, fordi vi var så små, spæde og undervægtige, at man ikke levnede os nogen mulighed (i alt fald ikke mig) for at blive i denne verden. Efter dåben fik mor af præsten besked om at give den ene af os et bånd om håndleddet, så hun kunne kende os fra hinanden, men i løbet af nogen tid blev dette bånd revet i stykker, og så kom mor

virkelig i tvivl om, hvem der var hvem. Senere har hun taget fejl mange gange. — Min kone har kun taget fejl én gang, men det var ikke, da hun friede, det var senere! — Min tvillingbrors lille dreng spurgte mig tit, da han var mindre: „Er du min far, eller er du ikke?“ Ikke! svarede jeg. — Når jeg ser på det „smukke“ portræt af aftenens kjoleklædte festtaler i programmet her, føler jeg, at jeg ikke er mig selv. Jeg ville nærmest antage mig selv for dér at være min bror. Men når jeg så tænker på mit kjolesæt, der hænger derhjemme i skabet og er krympet så uhyre meget i de senere år, ja, så synes jeg alligevel, jeg må være mig selv. Men når jeg ser på tegningen her i programmet, synes jeg ikke, jeg hverken kan være mig selv eller min bror, men jeg må da være den, tegneren antager mig for at være. Men skal der ske en sådan personlighedsspaltning, bliver der efterhånden ingen ting tilbage. Hvornår er jeg da ingenting? Hvornår er jeg min bror? Hvornår er jeg mig selv? Som antydet i indledningen har jeg endnu ikke klarlagt disse spørgsmål, så jeg må lade dem stå ubesvarede. — Men jeg kunne jo så spørge Dem, mine tilhørere: „*Er De ingenting? Er De andre? Eller er De Dem selv?*“ -- Ja, ja, men spøg til side og alvor ind. Der kan jo nok siges nogle morsomme bemærkninger om disse spørgsmål, men det er virkelig alvorlige spørgsmål. Det drejer sig nemlig om at være eller ikke være, om ingenting at være, eller at være ingen andre end sig selv. Det drejer sig for os i sidste instans om at være eller blive lærerpersonligheder.

„*Det gælder Barnet*“. Sådan er titlen på en norsk bog om børneopdragelse, der kom for nogle år siden. Det fremgår tydeligt af denne bog, at det er barnet, det gælder, for barnet er fremtiden. Skal Norge få en kristen fremtid, så må børnene opdrages i den kristne tro.

Den kendte russiske pædagog, Makarenko, har skrevet en bog på 400 sider om opdragelse. Det fremgår klart af denne bog, at skal Rusland få en kommunistisk fremtid, må børnene opdrages i kommunisme. — *Som børnene bliver, sådan bliver folkets fremtid*. Det gælder også i vort land. Som danske børn bliver, sådan bliver Danmarks fremtid. Derfor er lærergerningen så uhyre vigtig, og derfor må alle med spændt opmærksomhed følge, hvad skolen giver de små.

Hvad har da I at bringe børnene? Det afhænger af, hvad I selv ejer af åndelige værdier. Derfor er al undervisning og opdragelse i skolens tjeneste til syvende og sidst et spørgsmål om lærerens åndelige værdi, hans sinds beskaffenhed, hans hjertes rigdom, hans evne til at kunne modtage en kulturarv, at tilegne sig den og bringe den videre, hans kærlighed til gerningen og til børnene. Det er igen et spørgsmål om ingenting at være, eller at være sig selv, at være selvstændig.

Shakespeare har i sit skuespil „Helligtrekongersaften“ en person, Andreas Blegnæb, som aldeles intet er, og som intet kan blive til. Vi skal om lidt se ham fortræffeligt fremstillet oppe på scenen. Han er en ekstrakt af menneskelig stupiditet og tomhed. Det siges tydeligt i 1. akt, 3. billede, hvor Andreas rækker Maria hånden. Hun tager den og ser på den. „Hvad ser I, min bedste jomfru?“ spørger Andreas. „Intet!“ svarer Maria. „Intet?“ spørger Andreas. Maria svarer da: „I jeres hånd ikke så meget som bag på min. Der har I den tilbage så tom, som da jeg fik den. Tvang man mig til at blive ved at kigge i den, ville mit hoved blive lige så tomt som den.“

En anden skikkelse i skuespillet ender med at blive reduceret til at være aldeles intet ud over at være en fuldkommen latterlig og indbildsk nar. Det er Malvolio. Shakespeare havde oprindeligt tænkt sig her at skabe en rigtig Don Quijote-skikkelse. Det er han da også i første halvdel af skuespillet, men mod slutningen udleverer forfatteren ham med et undskyldende smil til fuldkommen latterliggørelse.

Jo, tomme, selvoptagne og uselvstændige mennesker har der altid været og vil der til alle tider være. Og uselvstændige mennesker findes der mange af i vor tid, også i underviseres og opdrageres kredse. Mennesker, der i deres tomhed som sivet svajer hid og did for vinden, for tidens åndelige og uåndelige strømninger, og som bliver blæst omkuld, blot de hører en moderne humanistisk profet. — Ja, men er danske seminaricelever af 1961 da åndeligt fattige og uselvstændigt tænkende individer, mennesker, om hvem man kan anvende følgende ord af den store italienske digter, *Petrarca*:

„Lad dem undervise drenge, der ikke er skikket til højere ting,
— hvis ånd er uden flugt — og hvis blod er koldt?“

Jeg mener nej! Men om så var, hvem må da bære ansvaret? Er det seminarieundervisningen og vi lærere?

I skuespillet, vi om lidt skal se, siger Tobias dybt ironisk om den tomhjernede, uselvstændige Andreas Blegnæb: „Han er en ridder, som på et tæppe har fået ridderslaget af en blank og ubrudt klinge.“
Er Nr. Nissum seminarium et hyggeligt, „tæppebelagt“ og beskyttet sted, hvor vi lærere slår vore unge til riddere i skolens tjeneste med en blank og ubrudt klinge?

Som vore børn bliver, bliver vort folks fremtid! Hvordan skal da mennesker være, som skal have ansvaret for vore børns opdragelse? *Erasmus af Rotterdam* siger følgende: „Kun intelligente, dannede og rettænkende mennesker, for hvem lærergerningen er et kald, kan lede ungdommen på den rette vej!“

Lærerens gerning er ikke så let, som mange forestiller sig. Bekym-

ringen sidder ofte ved katederet, og når timerne er forbi, er dagens arbejde ikke dermed endt. En lærers gerning er i sandhed ansvarsfuld, men den er også særdeles tiltrækkende og interessant. Det skyldes ikke mindst den omstændighed, at han bestandig lever blandt ungdommen, som ifølge sin natur har et åbent sind, et friskt mod og en klar forestilling om livet. — *Den græske digter Pindarus* (ca. 500 f. Kr.) siger om de salige, at i deres land findes ingen anden årstid end våren. Ligeledes er det i den henseende i lærergerningen. Der er kun én årstid, foråret. Men foråret er en ømtålelig årstid, og blomstringsperioden kræver dobbelt omsorg. Vi må derfor være varsomme og omhyggelige, thi misrøgtets blomsten, bliver der senere på året ingen frugter. Det bør man altid huske på, uanset hvilken skoleform man underviser ved. Det gælder også på et seminarium. Seminarietiden er en modningstid. I må derfor huske på, at flid er fremgangens moder. Livet er kort, men kunsten lang. Den, der forspilder tiden, har forspildt sin arv, hvor rig han i øvrigt måtte være. Man skal ikke regne alt for meget med evnen til at kunne klare en hvilken som helst situation, eller håbe på større evner, som skulle kunne erstatte forsømmelsen. De store evner er givet til få. Genialiteten er en fornem gæst, men den trives sjældent på uvidenhedens losseplads.

Noget andet, som gør lærergerningen tiltrækkende og tilfredsstillende, er det samme, som gælder for menneskelivet i almindelighed: *Hæder, selvstændighed og duelighed*. For at vinde det sidstnævnte har vi alle endnu en del at gøre. Fra jeres seminarietid fører I med jer ud i livet nøglerne til mange visdomsskatte. I må ikke tro, at nøglerne er skattene selv. De findes kun ved fortsat flid. — Man kan til tider blive lidt angst for, at vort samliv i den store familie, som er samlet her i aften, Nr. Nissum seminarium, virker befordrende for uselvstændigheden og overfladiskheden. Vi burde vist oftere søge ind i ensomheden og ved intenst selvstudium lade bogen være vores lærer. Den store svenske digter, skolemand og biskop, Esaias Tegner, siger: „Jeg højagter ensomheden. Den er den høje tankes, den dybe erkendelses, den vældige tilegnelsens moder.“ — Nu skal vi ikke forstå Tegner derhen, at han vil opfordre os til at flygte ud i Klosterheden eller mure os inde i vor lille celle på Munkegangen på Troja eller på Nonnegangen på Elysium. Men det er visdomsord, når han siger: „*Gerningen først, derefter fornøjelserne*“. Det har relation til spørgsmålet om ingenting at være, eller at finde sig selv.

Men glæden hører ungdommen til. Glæden er livets fortjeneste, og unge bør være glade — en lærer ligeså. — Vi må eje sans for humor, den 6. sans. Den mangler Malvolio i skuespillet. — Men den rette

glæde kommer af sjælens alvor. Dog ikke af den falske alvor, som kun spiller på det ydre og har sit skilt hængende i det surmulende ansigt. Den rette alvor ligger som de ædle metaller på bunden. Overfladen er blank, ansigtet er glad og muntert, men alvoren bor i hjertekamrene. Den kommer dog frem, så såre det gælder noget stort, noget ædelt, noget smukt, når spørgsmålet er om det rette, det sande, det hellige.

Vort mål med seminarieundervisningen er ikke at skabe overfladiske, tomhjernede, uselvstændige lærerinder og lærere, der kun er robotter og egnede til at undervise børn, „hvis ånd er uden flugt, og hvis blod er koldt“ (jævnfør Petrarka), men vi vil ud fra det samme syn, som Erasmus giver udtryk for, bestræbe os på at skabe selvstændigt tænkende og arbejdende mennesker. For selvstændighed er ikke blot et af undervisningens, men også et af livets højeste mål.

Når det lille barn har lært at gå, slipper det stolen eller bordet og vover sig ud på gulvet, det slipper fars og mors hånd, det kan selv. Når sjælen er udvokset, er blevet selvstændig, forlader den kravlegården. Hvad I lærer af andre, af bøger, af jeres lærere, er ikke tilstrækkeligt. Den rette læremester er jeres bedre jeg. Ingen lærer kan gøre mere end løse denne bundne ørn. Vil I flyve — ja, I skal flyve, så må I prøve jeres egne vinger. Lærdom er føde for sjælen, men vi mader jer forgæves, hvis I ikke selv er i stand til at fordøje maden og forvandle den til marv og næringssaft. Gør jer derfor umage med at fatte, at forstå, at tænke, at vurdere, at sortere, thi først da bliver kundskaberne jeres egne, først da kan I få del i vor kultur, først da kan I betragtes som dannede mennesker. — Kun den tomme, den uselvstændige plaprer det efter, han hører. Det bliver kun ord og ikke sandhed. Mundsvejr er ondt vejr. - Den selvstændige er troværdig overalt i åndens rige, selv om han ikke er noget geni, men den uselvstændige bliver umoden hele livet, og hans vidnesbyrd står ikke til troende. Spis derfor, men husk fordøjelsen!

Som børnene bliver, bliver vort folks fremtid! Hvad har I at bringe børnene? Ja, en del kundskaber får I på seminariet. Men tro nu ikke, vi lærere mener, I bliver for kloge. Det synes vi afgjort ikke, I bliver, men I har dog fået en del til børnenes hjerner. Og det er en vigtig ting — ja, nogle tror, at det er lærerens vigtigste opgave at fylde børnenes hjerner med kundskaber. Vi lever i en tid, der er optaget af hjerner. *Vor kultur er ved at blive en hjernekultur!* Det er en vigtig opgave at give børnene kundskaber. Den må røgtes med flid og grundighed. Men der er noget, der er vigtigere. Barnet har ikke alene en hjerne. Det har også et hjerte. Og hjertet er det vigtigste.

Det er det centrale i mennesket. Det bestemmer menneskets egentlige væsen. Det er derfor af stor vigtighed, hvad der fyldes i børnenes hjerter.

Vi mennesker kan ikke undvære en Gud at tro på. Det største i tilværelsen kan vi ikke klare med vore hjerner. Videnskaben har gjort os kloge på mange ting. Men når det gælder det store, evige spørgsmål om Gud og hans rige, om meningen med vort liv i tid og evighed, har videnskaben ikke gjort os klogere. Det kan man ikke bebrejde den. Det ligger uden for videnskabens område. De store evige ting kan vi kun forholde os til med hjertets tro.

Barnets dybeste behov er tro. Og når en lærer skal lære børnene troens verden at kende, kan han ikke nøjes med at undervise med sin hjerne. Han må også undervise med sit hjerte. I en skolestue kan en lærer måske nøjes med et hjerneforhold til børnene, men det bliver kolde timer. Helt anderledes, hvis han åbner sit hjerte for dem. Så åbner de deres hjerter for ham. *Der skal være et hjerteforhold mellem lærer og elev i al undervisning.* Vi trænger til en hær af kristne lærere, der kender troens verden, ikke blot med deres hjerner, men som en magt i deres hjerter. Vi trænger til lærere, der har noget fra evighedens verden til børnenes hjerter. Vi trænger til en hær af lærere, der kan gøre skolen til en kampfront imod materialismens dræbende snigløb mod vort folk. Derfor har det så meget at sige, om der fra vore seminarier kan udgå en skare af unge selvstændige kvinder og mænd, der er åndeligt modne og har rod i virkeligheden, ikke den, man plejer at kalde således, men den virkelighed, der består, når tidens skygge som røg og støv forgår.

Gud give, at vi fra Nr. Nissum seminarium må kunne udsende sådanne kvinder og mænd! — *Hvad har I at bringe børnene?* Ja, det afhænger af, om I er tomhjernede, umodne og uselvstændige, eller om I er målbevidste, ansvarsbevidste og selvstændige mennesker. — *Om I ingenting er, eller om I er ingen andre end jer selv.*

Øen med de mange modsætninger

Af Signe Bjerre Lloyd (20)

Forfatteren H. V. Morton siger i sin bog om Irland, at man kan sammenligne landet med „Tornerose“: Irland ser så fortryllende ud, men ligger som i dvale, og han ved ikke rigtig, om han ville ønske, om landet blev vækket op.

Fortryllende i sin skønhed er Irland, „The Emerald Isle“, med de utroligt grønne marker og blomstrende hegn og gyvelbuske, de blå-violette høje bjergkæder og dybe dale.

Men ligger landet i dvale? — Mange steder kan man få fornemmelsen af, at livet har stået stille i årevis. Irlænderne er nøjsomme og fromme, lever i de gamle traditioner, arbejder ikke i det forjagede tempo som det øvrige Europa og har derfor tid til at snakke og diskutere.

Alle irlændere elsker at diskutere nationale problemer, og der er mange, og de synes uovervindelige.

Man møder dem i alle livets forhold, i religionen — den katolske og den protestantiske kirke skiller folket i to grupper fra fødsel til død, i den nationale følelse — de engelskvenlige, som helst ville være blevet under britisk kongedømme og nationalisterne, som kæmper for republikken, i sprogkampen — om irsk eller engelsk eller begge sprog jævnsides.

Baggrunden for denne splittelse er Irlands lange og sørgelige historie.

Rent kulturelt havde Irland sin blomstringsperiode, før vikingerne kom. Fra midten af det femte århundrede, da Sct. Patrick bragte kristendommen til Irland, var landet berømt for de mange klostre og lærde skoler og er tit omtalt som „the land of saints and scholars“.

Vikingerne brændte klostrene og røvede eller ødelagde deres værdifulde illuminerede manuskripter og kunstsatte.

Til gengæld grundlagde de Irlands største byer, Dublin, Wexford, Waterford, Cork og Limerick, alle sammen langs kysten, og de åbnede handelsforbindelser med udlandet. Men en af de vigtigste datoer i Irlands historie er påskedag 1014, da den irske konge Brian Born overvandt de sidste danske vikinger. Helt op til nutiden kan man dog spore den danske indflydelse både i familienavne og stednavne og i

gamle bygninger, f. eks. domkirken „Christ Church“, som var grundlagt af danskerne.

Senere hen blev det England, Irlands skæbne var knyttet sammen med. England herskede over Irland i over 700 år — en lang periode af undertrykkelse, dertil fulgte hungersnød i årene 1846-48, da kartoffelhøsten slog fejl. Fattigdom, modløshed og selvopgivelse fulgte efter, og fra otte millioner mennesker dalede befolkningstallet til fire millioner, de døde af sult eller udvandrede. I Amerika bor der ca. 20 millioner mennesker af irsk afstamning.

Nedgangen var begyndelsen til opgangen. Siden midten af det nittende århundrede er der sket store fremskridt, især på østkysten. Shannonfloden udvirker elektricitet til hele landet, og mange industrigrene er vokset op — byerne er lige så moderne som det øvrige Europas.

Men alligevel er Irland anderledes. Den største magt i Irland er den katolske kirke. Hvor man end færdes, ser man sortklædte præster og nonner i folderige gevandter i sort eller hvidt og undertiden i blå. Man møder munke i sandaler og lange brune kutter. I byer og på landet finder man helligdomme med statuer af jomfru Maria; forbi-passerende gør korsets tegn, når de passerer dem eller deres kirker.

Det er ikke alene på kirkens område, at katolikkerne udøver deres magt, men også på hele skolevæsenet. Grundskolen ledes af de lokale præster, mens lærerne er lægfolk. Mange underskoler drives dog af religiøse ordener, og lærerne er ofte nonner eller „Christian brothers“, det vil sige mænd, der har taget cølibatløftet og er sortklædte.

Læreruddannelsen foregår på seminariet, der også drives af religiøse ordener, men de lærere, der skal undervise på mellem- og real-skoler og i gymnasierne, uddannes på universiteterne. Der er seks universiteter i Irland, deraf to i Dublin.

Undervisning i fællesskoler findes så at sige ikke, og der holdes årlige skriftlige eksaminer — ikke mundtlige.

Irsk er tvungent fag i alle skoler og i alle klasser lige fra den første dag. I mange skoler gives undervisningen i alle fag på irsk, selv om børnene ikke har kendt sproget før.

I midten af forrige århundrede taltes irsk til daglig af 1½ million mennesker, men i dag tales det kun af ca. 30.000, og af dem er der kun et par tusinde, der kun taler irsk. Man forsøger af og til at genoplive sproget. Den gæliske Liga, som stiftedes af den første præsident for den uafhængige irske stat, har en del tilhængere, og den nuværende regering, som støttes af partiet „Fianna Fail“, har altid haft tvungen irsk på deres valgprogram.

Alle offentlige cirkulærer, gadenavne etc. er altid skrevet på både engelsk og irsk, og den irske radio og fjernsyn udsender en del af programmet på irsk.

Det er forskellighederne i religion, politik og sprog, der har givet sig synligt udslag i den grænse, der skiller de seks grevskaber i Nord-irland fra de 26 i Syd-irland, men det er en unaturlig grænse, for den grønne ø er et samlet hele, og hele befolkningen er irlændere.

Eventyr i virkeligheden

Indtryk fra en sommerferierejse til Bibelens lande

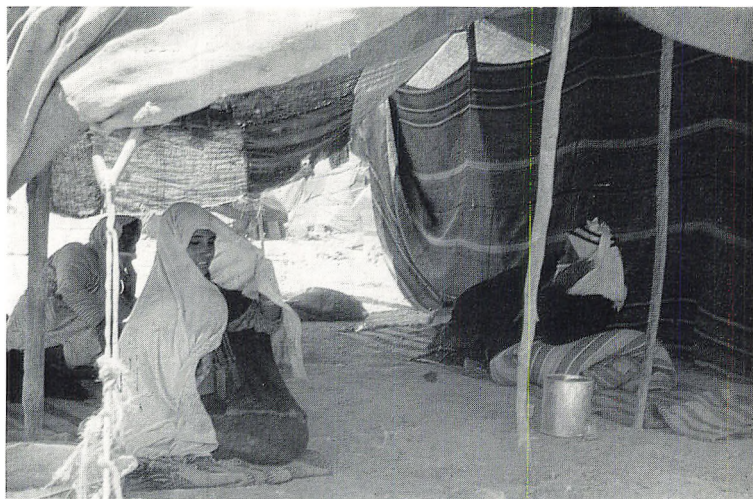
Af lektor Jobs. Hejbol

Er det eventyrets flyvende kuffert, der er blevet til virkelighed? tænker man uvilkårligt, mens man sidder mageligt og behageligt i 3-5 km.s højde og ser Europakortet glide langsomt forbi dybt nede. Ja, det er noget af et eventyr at stige op i kufferten om formiddagen i Malmø for så at kunne lægge sig til hvile om aftenen i en dejlig hotelseng i Tel-Aviv.

Og så er det måske et endnu større eventyr i virkelighedens verden, det vi får at se de følgende dage: et land, som igennem århundreder har ligget hen som delvis ørken, og et folk, som igennem et par årtusinder har levet i landflygtighed spredt over den ganske verden, har fundet hinanden med det resultat, at „blomstre som en rosengård skal de øde vange, blomstre i et gyldenår under fuglesange“.

*Tove Hejbol (62)
ved siden af
en ødelagt syrisk
kampvogn ved Israels
ældste kibbutz Degania*

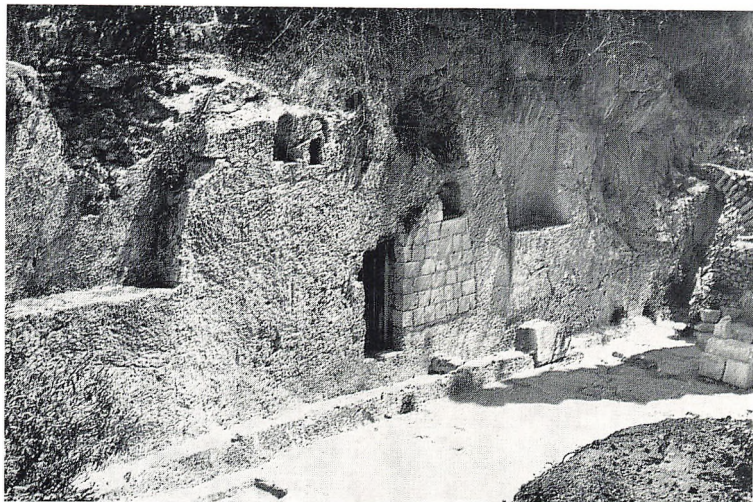

Ørkenbeduiner i Negev-ørkenen nær Beer Sheba

Og folket? Ja, slidsomt har arbejdet været, og det er det endnu i dag, hvad enten det gælder opdyrkning af nye ørkenstrækninger eller store byggeforetagender, f. ex. den store vandledning fra Tiberias-søen mod nord til Negev-ørkenen mod syd, der bygges af så store og svære rør, at man kan køre igennem dem med en jeep; det er eventyret i virkeligheden, og det er det i særlig grad, når man tænker på de historiske begivenheder, der danner den dramatiske og blodige baggrund, og på, at araberstaterne med deres mange millioner mennesker omgiver Israel mod nord, øst og syd og stadig kun er optaget af det ene: at drive israelerne ud i Middelhavet.

Jo, landet blomstrer. „Mødes skal i stråleglans Libanons og Carmels glans, Sarons yndigheder“, det er, hvad man ser udfolde sig for sine øjne. Hvad Esajas og Grundtvig profeterede, er i dag virkelighed. Der, hvor vandledningerne når frem og vandkanonerne sættes i gang, der er der næsten ikke grænse for, hvad jorden kan frembringe. Selv nede i Negev-ørkenen begynder det at blomstre. Vi kørte f. ex. igennem agave-plantager dernede, som skønmæssig var på størrelse med Nr. Nissum sogn, store grønne oaser midt i den gulgrå eller brune ørken.

I Negev så man også 1001 nats eventyr på en helt anden måde: ørkenbeduinerne med deres kameler, geder og får, der hver torsdag vandrer ind til marked i Beer Sheba for at købe og sælge. Hvad de

Klippegrav i »Gordons hæv« i Jerusalem - muligvis Jesu grav

kan have at sælge, er en gåde. Vi besøgte en sådan beduinlejr ude i ørkenen, og der syntes ikke at være fugls føde derude i den uhyre bagerovn, som det i hvert fald forekom os nordboere at være. Alligevel sad kvinderne der under det lasede og meget primitive telt iført deres lange, mørke kjoler og med hovedet bedækket med tørklæder.

Det er for øvrigt bemærkelsesværdigt, at der endnu lever ca. 200.000 arabere i Israel, i det store og hele vel som de har levet i århundreder, selv om de her og der har lært af israelerne, f. ex. kunstig vanding. Og de synes at befinde sig godt. De er borgere på lige fod med israelerne, vælger repræsentanter til kneset (rigsdagen), kan opnå statstilskud til driftsforbedringer og skolevæsen etc. på lige fod med israelerne. Kun soldater kan de ikke blive. I Galilæa er der store områder, der hovedsagelig er beboet af arabere. Nazareth er således en arabisk by med ca. 30.000 indbyggere.

Det virker nok noget chokerende på besøgeren. Man har ventet en idyllisk landsby. „Mellem disse grønne høje vogted ham hans moders øje . . . “. Og man finder en ret stor arabisk bjergby, hvor det unægtelig er småt med det grønne, men hvor der til gengæld er snavsede bazargader o. l. Midt i dette virvar finder man så den store, moderne bebudelseskirke, bygget over grotten, hvor Gabriel skal have åbenbaret sig for jomfru Maria, og man får forevist klippehulen, hvor Josef og Maria skal have boet, hvor Josef havde sit værksted osv.

Mest realitet er der måske i Marias brønd, hvor man den dag i dag henter vand, vander sine æsler o. l.

Et andet chok får den besøgende ved Tiberiassøen (Genezareths sø), idet det viser sig, at de på Jesu tid blomstrende byer, Kaper-naum, Korazin og Bethsajda, ikke mere eksisterer. Er det på grund af den forbandelse, Jesus udtaler over de byer, hvor hans fleste kraf-tige gerninger var gjort (Math. 11, 20-24: „Vé dig, Korazin, vé dig, Betsajda. — Og du Kaper-naum . . .“)? Hvor Kaper-naum har ligget, er der i dag kun de udgravede ruiner af en stor og pragtfuld syna-goge, som dog formentlig er fra en noget senere tid. Korazin har man nylig fundet spor af. De viser, at byen to gange er blevet øde-lagt, første gang i 4. århundrede som følge af krig, anden gang ved jordskælv. Det vidner med stor alvor om, at som Jesu velsignelse er en realitet, således er hans forbandelse det også.

De fleste helligsteder ligger jo imidlertid på Jordansiden, altså i araberstaten Jordanien. Det gælder det gamle Jerusalem, Bethlehem, Bethania, Jeriko, Hebron, Sikem m. fl. På forhånd finder man det forkert. Men her kommer man måske ud for en omvurdering. I Israel er der meget få kristne, ialt godt 43.000, hvoraf de fleste er arabere, og for israelerne er mindstederne om Kristus jo ikke helligsteder, snarere tværtimod. Dernæst overraskes man over at høre, at ca. 40 pct. af araberne i Jerusalem er kristne. Og selv om flertallet af dem er muslimer, så er Jesus dog også for dem en profet, og stederne, der er helliget ved hans navn, også for dem helligsteder. Måske er det så ikke helt galt, at disse steder er at finde i Jordanien.

Om indtrykket af disse helligdomme på en moderne pilgrim skal jeg ikke sige meget. De minder på mange måder om det før nævnte indtryk af Nazareth. De fleste af disse steder er i den grad blevet dækket til af de forskellige katolske ordeners kirker og kapeller, at selve helligstedet ikke siger én ret meget. Mest gribende var det at knæle ned i det snævre rum i Gravkirken, hvor Jesu grav siges at være, medens følgende korte bøn blev bedt højt: „Tak, Herre, at graven er tom“.

Den eneste vej, der fører fra Israel til Jordan, er igennem Mandel-baum-gate, et nøglehul i en af de gamle gader i Jerusalem. På begge sider af grænsen igennem Jerusalem ligger der et ingenmandsland. Dertil hører Scopusbjergtet med et stort moderne hospital og jødernes store universitet med tilhørende stort jødisk bibliotek. Disse bygninger ligger stort set ubenyttet hen som et vidnesbyrd om den spændte situation.

Desværre synes forholdet mellem Israel og nabostaterne at være et

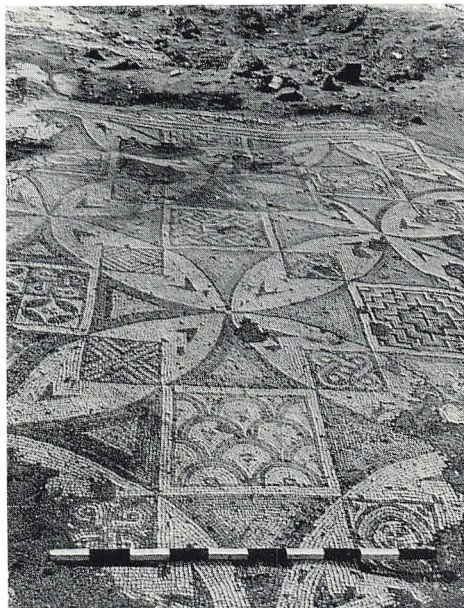
næsten uløseligt problem. Den såkaldte historiske ret til landet kan lige så godt tolkes til fordel for det ene folk som for det andet. Guds løfter til sit folk Israel er et argument, som selvsagt aldrig vil kunne godtages af den anden part. Skulle jeg nævne et rent personligt synspunkt, må det blive formet ud fra spørgsmålet, om 2000 års vanrøgt af landet kan siges at give araberne ejendomsret til det. For vanrøgtet er landet jo blevet, indtil israelerne har påbegyndt genopbygningen.

Og til dette tilsyneladende uløselige problem kommer et andet: flygtningeproblemet. Mange steder i Jordan så man disse flygtningelejre. Ved Jeriko således en lejr på 45.000 flygtninge. I dag bor de dog alle i huse; vi så ingen teltlejre. Men araberstaterne vil ikke optage dem i sig, ikke engang de slet ikke så få, der ved FN's hjælp er nået frem til studentereksamen. Flygtingene skal være der som en stadig anklage mod Israel. Og til Israel kan de ikke vende tilbage.

Israel henviser — og vist med rette — til, at det ikke er dem, der har drevet araberne ud af landet. Det var araberernes egne ledere, der opfordrede dem til flugt.

Men flygtningelejrene er en vældig menneskelig tragedie. Problemet er stadig uløst — og måske uløseligt.

Øst for Mandelbaum-gate er man i den rene Orient. Det blev man

Det nylig fundne mosaikgulv ved moskæen Shave Zion. Stammer fra en byzantinsk kirke fra 4. årh.

ikke mindst klar over under en bustur igennem Jordan, Syrien — med Damaskus — og Libanon til Beirut. Den sidste by er dog en mondæn, vestlig præget storby.

Om alle disse „Bibelens lande“ gælder det, at meget i byggeskik og folkeliv m. m. minder om Bibelens folk og deres levevis. F. ex. så man i den syriske ørken landsbyer med tærskelpladser og tærskescener, der var som oplagte illustrationer til Bibelens beretninger.

En anden ting, som i nogen grad er fælles for disse lande, er, at de er et eldorado for arkæologer. Mange steder er der gravet, og det er fantastiske ting, der er kommet for dagen, og mange steder venter på at blive undersøgt. Der vil sikkert langt ud i fremtiden være endog meget rige muligheder i den retning. I en moshav (en kooperativ landsby i lighed med kibbuzen, den kollektive landsby), lige ud til Middelhavet ikke langt fra Haifa, hvor vi boede et par dage, fandt man således for nylig, ikke 100 m fra hovedbygningerne, et fint byzantinsk mosaikgulv få cm under strandsandet, som lå hen over det. Det venter nu blot på en bevilling for at blive helt afdækket og restaureret. Eller man kan nævne ruinerne af det gamle Jeriko med dets sagnomspundne mure, der er udgravet ikke langt fra det moderne Jeriko, palmestaden midt i den hede ørken ved Dødehavet.

Lad det være nok om rejsen igennem Bibelens lande. Under en mellemlanding, som den flyvende kuffert foretog i Athen, fik vi lejlighed til at se Akropolis i projektørbelysning — igen en uforglemmelig oplevelse — indtil opvågningen til virkeligheden fandt sted få timer senere i Malmø lufthavn og kort efter i Kastrup, en virkelighed med gråvejr, regnvejr og kulde, dansk sommer 1962.

Det fremgår formentlig af artiklen, at en sådan rejse byder på meget rige oplevelser og indtryk, som kan være af værdi for enhver lærer, først og fremmest naturligvis for religionslærere, men også i høj grad for lærere i geografi, naturhistorie og historie. Takket være religionslærerforeningen og Israelsmissionen kan en sådan rejse i dag under kyndig ledelse og vejledning gøres for et par tusinde kroner. I betragtning af, at en returbillet med almindelig rutemaskine til Tel-Aviv alene koster ca. 3000 kr., vil man forstå, at det er meget billigt.

Det lille gamle - og det store nye seminarium

*Foredrag af førstelærer Kr. Madsen (26) ved Lemvig-Strueregnens
nissumstævne i Flynder centralskole 8. september 1962*

Der findes i dag i folkeskolen tre slags lærere, set i relation til deres uddannelse. (Der ses i denne forbindelse bort fra småbørnslærerne). — Der er de med den gamle 3-årige uddannelse, de — og vel de fleste — med den 4-årige uddannelse, og endelig de med den 4-årige uddannelse med linjefagsuddannelse.

Det er kun os, der har den gamle 3-årige uddannelse, der rigtig kender „det lille gamle“ seminarium. Da man først i 30'erne fik den 4-årige uddannelse med specialelæsningen, begyndte seminarierne så småt at få „vokseværk“. — Der er ingen tvivl om, at vi da trængte højlig til en reform af læreruddannelsen. Det var f. eks. rivegalt, at vi ikke lærte sprog.

Men da man reformerede i 30'erne, blev det efter min mening kun lapperier, og jeg skal prøve at begrunde denne påstand. — Den 3-årige uddannelse, altså „det lille gamle“, var en god uddannelse. Den gav et solidt grundfond af kundskaber. Der blev lagt et godt grundlag; men det var ikke nok, og der var ingen egentlig vej til nogen videreuddannelse. Lærerhøjskolen var for dyr — og kun for de få.

Den nye 4-årige ordning lagde et år til, gav mere praktisk skolegerning — som måske ikke betød så meget — et eller to sprog og så specialelæsningen. Det var med andre ord en smule ny vin på gamle vinflasker. Det skal man som bekendt være forsigtig med.

Jeg tror, det ville have været bedre, om man havde beholdt det 3-årige seminarium udvidet med et sprog. — Så skulle man have oprettet 3 eller 4 lærerhøjskoler - fornuftigt placerede i landsdelene - med en 2-årig obligatorisk uddannelse. Derfra kunne der så have været overgang til et pædagogisk-psykologisk fakultet ved universiteterne. — Men der var ingen, der spurgte mig, så det blev desværre ikke til noget, og vi beholdt stort set „det lille gamle seminarium“, til vi fik den nye seminarieordning i 50'erne.

Denne — foreløbig — sidste seminarielov har med nødvendighedens lov taget livet af „det lille gamle“ seminarium. Jeg siger med vilje „med nødvendighedens lov“, for den udvikling, som folkeskolelovene fra 1937 og 1958 har ført folkeskolen ind i, nødvendiggjorde

en ændring og udbygning af læreruddannelsen, og da den nye lov indførte linjefagsuddannelsen, var „det lille gamle“ seminariums dage talte.

Til at begynde med talte man om, at det nok var bedst med 2-sporede seminarier, senere 3-sporede, og nu regnes der med, at vort eget seminarium fremover skal være 4-sporet. — Det er linjedelingen, der nødvendiggør dette. Man skal kunne byde eleverne så differentieret et valg af linje som muligt, et nødvendigt krav til et decideret landseminarium som vort, om det skal kunne klare sig i konkurrencen om elevtilgangen, som nok ad åre skal blive hårdere, end den er i dag.

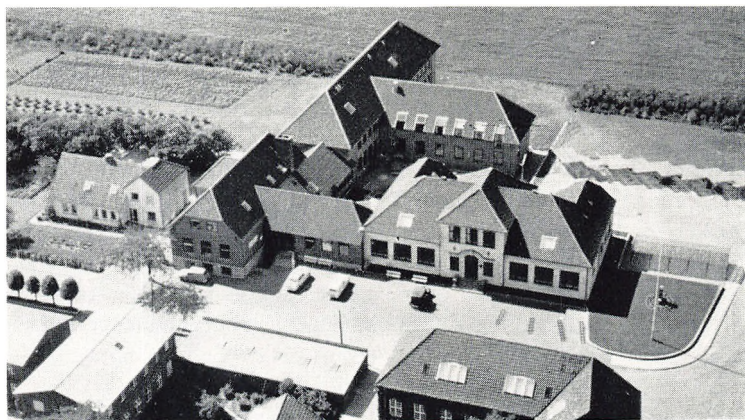
Til dette må føjes, at den konstante, for ikke at sige stadigt voksende, lærermangel det sidste årti, har forceret udviklingen i retning af „det store nye“ seminarium.

Der står vi altså nu! — I 1922 var der på vort seminarium ca. 130 elever i de tre sem-klasser plus F-klassen. — I dag er der i sem-klasserne plus F-klasserne ca. 550 elever, og dertil kommer så en del af året F. F. Og disse tal vil altså stige fremover.

Man kan beklage denne udvikling, eller man kan give den sin tilslutning, men det er lige så ørkesløst at diskutere sagen, som det i dag er at diskutere berettigelsen af den lille landsbyskole. Den er slået ihjel — og sommetider får man indtryk af, at drabet er begået med fuldt overlæg og med koldt blod. Den lille landsbyskole er historie, og det samme er tilfældet med „det lille gamle“ seminarium. — „Det store nye“ er en kendsgerning, og kendsgerninger skal man som bekendt bøje sig for; men derfor kan man jo godt prøve at veje de to seminarieformer mod hinanden.

„Det lille gamle“ seminarium var en udpræget lektieskole. — Det havde sine fordele. Det gav kundskaber, og da „manden fra ploven“ dengang vel var i overtal, var det vel også en nødvendighed. Med disse kundskaber var der lagt en grund til at bygge videre på, og vé os! om vi ikke har gjort det; men det var noget, som krævede læsning og selvstudium, og der var jo nok nogle, som aldrig kom igang hermed; men altså: Grunden blev lagt!

At det var en lektieskole havde en slem bagside: På seminariet blev det ikke til et studium, som der nu med „det store nye“ seminariums linjeuddannelse er en virkelig mulighed for. — Vi fik ikke lært at arbejde rigtigt med bøgerne og stoffet. Det måtte vi under megen møjle lære os selv senere. — Vore eneste virkelige skriftlige arbejder var stilene; men emnerne for disse! Jeg siger helst ikke det, jeg gerne ville, om de fleste af dem.

„Det lille gamle“ var en sluttet enhed af lærere og elever, i hvert fald på et afsides liggende landseminarium som vort. I min tid var der ikke noget med at være kammerat, endside duskammerat med sin lærer, det lå milevidt uden for mulighedernes grænse. — Men jeg mindes som helhed en lærerstab, der ydede et beundringsværdigt arbejde. En satte mig igang på et ganske bestemt område, en anden har på mange områder været mit uopnåelige forbillede som underviser, en tredies menneskelige kvalifikationer greb mig meget stærkt. — At de alle var bekendende kristne var med til at give vort lille semina-rium sit særpræg, som vi nødigt vil se det miste.

Man kan ikke, når talen er om „det lille gamle“ kostskoleseminarium, forbigå elevernes nære samliv og kammeratskab. — Alle kendte alle, på godt og ondt, i lyst og nød, og det var i sandhed med til at præge livet på det lille semina-rium. — Kanter blev slebet af; vi skulle jo være sammen! Det kom os sikkert senere til gode i vor omgang med mennesker ud over det daglige skolearbejde.

Mon ikke omtalen af disse tre forhold: arbejdsformen, lærerne og deres forhold til eleverne og elevernes samliv siger noget væsentligt om „det lille gamle“ semina-rium?

Og så „det store nye“! Jeg skal forsøge at sige lidt om det også. Det er i sandhed blevet stort! Det er det og bliver det endnu mere lokalemæssigt. Det er det med hensyn til lærerstab og elevtal. Prøv at tage derud og se på det en hverdag. Det er en veritabel myretue; men der skal nok være system i det som i en rigtig myretue.

Denne vækst i omfang må gå ud over fællesskabet, både mellem lærerne og eleverne og mellem eleverne indbyrdes. — Jeg er i hvert

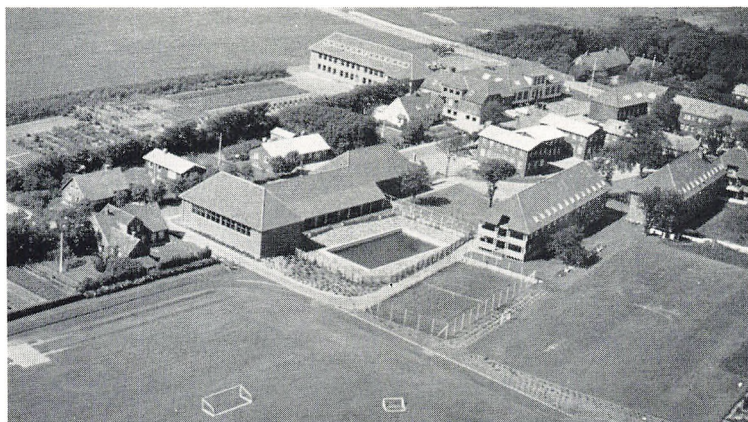
fald klar over, at det går ud over fællesskabet mellem eleverne. Det er ikke, hvad det var på „det lille gamle“ seminarium. Kammeraterne i parallelklasserne kender man kun ved navn, og måske knap det. Som en nuværende elev har udtrykt det: Man skal ligefrem være heldig, om man træffer et kendt menneske i frikvarteret! — Man kan diskutere, om det er en fordel eller ej. Jeg synes ikke, det er det. Og jeg tænker somme tider på, om det berømte nissumske kammeratskab (nissumiter hænger sammen som ærtehalv, siger folk fra andre seminarier), kan blive ved at bestå. Jeg tror det ikke!

Vil det ikke også gå ud over lærernes kendskab til eleverne? Det vil det ganske afgjort, og så er noget meget værdifuldt gået tabt. Ikke mindst, når vi tænker på, at seminariets bedømmelse af en elev ikke alene skal begrundes i elevens præstationer i fagene, men også i seminariets kendskab til elevens personlighed og hans egnethed for lærergerningen. — Jeg kan ikke se rotere, end at her ligger en næsten uløselig opgave for det store seminariums lærere og vel især for dets rektor.

Og så er der selve uddannelsen. Det er mit personlige indtryk, at man i de obligatoriske fag, helt anderledes end før, mere søger at give eleverne overblik og forståelse end netop at terpe lektier med dem. Selvfølgelig er der ting, der skal indlæres lige så vel nu som tidligere, f. eks. dansk grammatik; men jeg ser altså her noget af det værdifulde i den nye ordning: mere studium, mindre lektietæperi.

Til gengæld går man så „til bunds“ i linjefagene. Og det må være en stor tilfredsstillelse, både for elever og lærere, virkelig at gennemarbejde et stof, så man er hjemme i det. — Jeg har flere gange hørt indvende mod linjefagsundervisningen, at den i forhold til, hvad der skal bruges i undervisning af børn, er svulmet alt for stærkt op. Vist er et linjefag omfattende, både i kravene til tid, lokaler, undervisningsmateriel og faglitteratur. Prøv at besøge fysik- og geografilokalene i Nissum og se, hvad de rummer. Så forekommer indvendingen ikke urimelig, men er den berettiget? — Vist nok ikke! — Der er en stor tilfredsstillelse og en meget nyttig sikkerhedsfølelse i at vide, at her, i dette fag, der er jeg hjemme, der ved jeg, hvad jeg har med at gøre.

En anden indvending er der efter min mening større bid i: Vil de lærere, der udgår fra „det store nye“ seminarium, ikke regne med, at de kun skal være lærere i deres linjefag, alt det andet er bare en mere eller mindre nyttig baggrund? — Jeg har selv mødt det hos seminarielever, der var ude i praktikanttjeneste eller som vikarer. En sagde undskyldende, da han skulle have historie: Ja, det er jo ikke

mit linjefag! — Men vi kan ikke i folkeskolen klare os med ene eksperter!

Jeg må også nævne undervisningen i praktisk skolegerning, som jo nu er langt mere omfattende end på det gamle seminarium. — Om det, som vi i min tid kaldte „småprak“, har så stor betydning, som man tillægger det, er jeg ikke sikker på; men det nye: praktikanntjenesten, er noget, der må skrives på „det store nye“ seminariums kreditside. Der prøver eleven virkelig, som Børge Larsen siger, at stå „med tavle og kridt foran fjenden.“ Det skal nok give de unge et begreb om, hvad de går ind til. — Også metodikundervisningen, mener jeg, er af stor betydning.

Nu må jeg slutte, vel vidende, at det kun har været en højst mangelfuld behandling af problemet, og vil nogen nu spørge mig: Hvad foretrækker du så, „det lille gamle“ eller „det store nye“ seminarium? Så svarer jeg: Spørgsmålet er ikke relevant! „Det lille gamle“ er afgået ved døden, og ingen kan vække det op igen. Vi har fået „det store nye“, og så må vi håbe og bede om, at de, der skal arbejde der, lærere såvel som elever, må få lykke til at gøre det på en sådan måde, at der ud fra „det store nye“ seminarium må gå lærere og lærerinder, der kan fylde deres plads i vor danske folkeskole.

Da man i 1911 i Nr. Nissum indviede „Den gule“ bygning, var censorernes formand, professor N. A. Larsen indbudt. Han sluttede sin tale til seminarieret med verslinjen: Gud giv dig fremtid, som han gav dig minder.“

Når jeg tænker på „det store nye“ Nr. Nissum seminarium, gør jeg disse ord til mine.

Minutportrætter

Edvard Fonsmark, født 8.9.1921. Lærereksamen 1943 fra Nr. Nissum sem. Årskursus i geografi, engelsk, sang, pædagogik og psykologi. Faglærereksamen i geografi. Ansat i Esbjerg fra 1945—58 og i nogle år knyttet til skolepsykologisk kontor her. Fra 1959—62 ansat ved Marselisborg seminarium. 1962 ansat ved Nr. Nissum seminarium.

Cecil Wilken Lebahn, født i Viborg 20.5.1929, søn af fhv. postmester i Hjørring, A. E. Lebahn. Gift 26.3. 1955 med bibliotekar Astrid Andersen (f. 26.7.1930 i Frederiksværk og dimitteret fra Statens biblioteksskole 1954). - Matematisk-naturvidenskabelig studentereksamen fra Hjørring 1948 og skole-embedseksamen 1955-56 fra Aarhus universitet med historie som hovedfag og geografi som bifag. - I min studietid, hvor jeg iøvrigt dagligt læste sammen med adjunkt Rosenstand, vikarierede jeg et årstid som videnskabelig assistent på Aarhus universitets geografiske institut. I foråret 1956 tog jeg gymnasieskolens pædagogiske eksamen fra Aalborg katedralskole. Efter 2 års militærtjeneste 1956-58 blev jeg pr. 1.5.1958 ansat som seminarieadjunkt ved Marselisborg seminarium, hvor jeg fik min undervisning ligeligt delt mellem mine 2 fag. - Samtidig begyndte jeg som undervisningsassistent på Geografisk Institut, hvor jeg varetog undervisning i forskellige kulturgeografiske discipliner og i regionalgeografi. Pr. 1.8.1961 overgik jeg helt til universitetsarbejdet som amanuensis, idet jeg nu (foruden at fortsætte min hidtidige universitetsundervisning) bestyrede instituttets kortsamling og virkede som personlig assistent for professor Humlum, specielt i forbindelse med dennes landsplanlægningsarbejde. Da jeg efterhånden følte savnet af det daglige undervisningsarbejde på seminariet, søgte jeg og fik pr. 1.8.1962 ansættelse ved Nr. Nissum seminarium, hvor jeg håber, at mit virke (som på Marselisborg seminarium) vil blive ligeligt fordelt mellem geografi og historie, idet mit særlige interessefelt netop er at finde på grænseområdet mellem de 2 fag.

Dimission 1962

Tale af rektor E. Høgel

Til alle vore gæster, vore dimittender og deres pårørende: Hjertelig velkommen til fest i dag.

Når det mål nås, hvortil der løbes — og det er i dag tilfældet med mere end tre snese elever — så oprinder en glædesdag. Undertiden var løbet anstrengt opad bakke, undertiden ad lange, let kedelige veje, undertiden med dejlige nyopdagelser eller udsigter ved en vejdrejning, undertiden i rygvind og oplagthed, undertiden det modsatte, men I havde under alle de vekslende kår i 4-5½ år hverandre til selskab. Det lettede, kortede, muntrede, kedede? imellem. Nu skal I spredt ud i kæden. Fra nu af ændres jeres kår meget i forhold til læsetidens. Derfor er der god mening i at gøre holdt et pust på festlig vis i venners og slægtnings nærværelse. Vi får alle lov i dag at dele glæden med jer dimittender. Det ved vi. På sådan en dag er man ikke karrig, vel? Til lykke med målet nået!

Hvad jeg igevrigt har på hjerte i dag, har jeg prøvet at samle under eet synspunkt i det ord, I alle kender fra små: „Hvad gavner det et menneske, om det vinder den hele verden, men må bøde med sin sjæl?“ Hmm — lyder det ikke særligt festligt i jeres øren, skal I i alt fald vide med det samme, at det ikke vil søge at dække over nogen slags surhed, hverken from eller verdslig. Det eneste, jeg ligeud søger, er sandheden. Hvad jeg altså kan prøve at fremstille på denne snes minutter bliver da lidt af „sandheden for mig.“

Ægtefælle, fjernsyn, bil, barn, oliefyr m. v. har I alle i løbet af få år, hvis I ikke har det allerede. Talløse andre ting er jer en selvfølge sammen med det at få embede, garanteret løn, ferier, pension osv. osv. Det er godt alt sammen, når det modtages med tak og administreres derefter. For nylig stak en vågen kone her fra sognet mig en bog i hånden skrevet væsentlig på basis af optegnelser af en gdr. Jens Sandholm, der døde her i Nisum først i tyverne. Han var da en gammel mand. Det er fast utroligt, så langt man var tilbage materielt her på egnen endnu for 100 år siden. For halvt så længe siden læste man ikke bøger her i ret udstrakt grad — simpelthen mener han, fordi man ikke kunne læse. Den tekniske færdighed manglede. Da en aftenskoleman begyndte at tale om noget, han kaldte grammatik, slog selv de kvikkeste fra, for det ville de aldrig få i deres hoveder. (Den

lyst har nu mangan en F'er haft her på sem. siden efter, helt til indeværende år, skulle jeg tro). Nej, da tændte a mi piw å gik mi vej!

Nå, Lise-Lotte Mortensen har jo i Polen med egne øjne i år set, at der findes steder, hvor man har det anderledes end her, hvor man må vente, til man er 28 med at stifte hjem osv., og hvor man alligevel syntes at være glade. For der er jo dog ikke krig, men genopbygning. Lad så arbejdsdagene være lange, vi lever, vi glædes ved livet! Mon ikke også Jens Sandholm har haft evnen til det, når han gerne gik $5\frac{1}{2}$ mil til fods for at høre en bestemt præst? Har I ikke også — ligesom jeg — et sted inden i jer, der pirkes ved sådan en beretning? Tænk, om man havde noget, man var så grebet og optaget af! Men se nu, hånden på hjertet: Ligeså lidt, som vi kan skrue tiderne tilbage, om vi også ville, ligeså lidt skal vi sure over eller ængstes ved de tider, Gud nu engang har givet os. Fromme folk har vist let ved at fristes til lidt ængstelighed, der skal virke sikrende. Jeg vil gerne være from, men redelig. Hvorfor ikke åbent tage med tak mod de gode kår, der venter jer? *Men så glem da heller ikke takken.* Ellers mister I hurtigt jeres sjæl, bliver som Zions trygge mænd i Jeroboam d. 2.s dage (Amos kap. 6), sorgløse og dvaske. Hvordan undgå dette og vinde takken? Må jeg ikke godt anbefale jer, at I *skænker det mere omsorg at være engagerede end gagerede.* I velvæveredenen dør debatten ud i en forfangen snak om gage. Hvor man ikke mister sin sjæl, er man engageret, fanget af sit arbejde. Det er let at stille det spørgsmål: Hvorfor er der så få, der melder sig til at blive diakonisse? til missionærgerning på missionsmarken? Jeg sidder jo selv i et fedt embede og gode kår. Selvom vi ikke kan svare, kan vi vist godt have lov til at ønske, at de tider kom snart igen, hvor engagementet var så stort åndeligt set, at sådanne tomme pladser fyldtes. Hvor ville det være skønt, om de tider måtte komme snart, da skoledirektøren på Frederiksberg fik det at se, han efterlyste: Organisationer siger nej tak til at krige sig fordele til af materiel art. Jeg føler, det er ramt mest alvor dette her: Det gælder vor styreform, vor kulturs fremtid. Har vi kun skriget i os efter materielle fremskridt, har vi allerede solgt vore sjæle til samme molok, som huserer som opkøber i Østbloklandene. Vist er det dejligt med bekvemme kår, men mærkeligt som tomheden sidder i hver molekyle af de materielle goder, der er opnået, hvis sjælen gik tabt ved at vinde dem.

Det er mit indtryk fra før, jeg kom til at tjene ved denne skole, at Nissumlærere rundt i landet er kendt for deres solide, noget stive statur, der bunder i pligtbevidsthed og personlig stillingtagen, måske vel også i den kendte vestjyske sindighed. Min forstander i Tønder

talte engang om en artikel, han havde læst af en fin pædagog. Denne manede til forsigtighed med at opdrage for håndfast til pligttruskab. Hvor pligtfølelsen overdimensioneres, mister man evnen til at modtage livets værdifulde gaver, der gratis rækkes os langs livets landevej, hvorimod en vis humorfyldt, kunstnerisk, næsten nonchalant forholden sig til arbejdet åbner sindet i modtagelse til glæde.

Nu er det ikke svært at løbe på mennesker, der synes ganske ubesværede af for megen pligtforfølelse uden derved i nogen måde at bevise, at de har fundet de vises sten m. h. t. at modtage og omsætte de fine livsværdier. Nej, pligtfølelse er stadig godt — både i alvor og leg. Men den pligtfølelse, der dyrkes, så den gør mig til slave af mit arbejde, fordi jeg derved vil nå til tinderne i anerkendelse, i stilling, socialt, i lønmæssig henseende, i ære — pas på! Du tæres, og du tærer. Du tager glæden fra ægtefælle og børn i hjem og skole — trods alle manøvrer for at skjule, hvorfor du er så dygtig og pligttro. Der er en lille dråbe gift i din gerning allevegne, så du ikke kan modtage livets fineste gaver, der er gratis. Derfor har du heller ikke at give af: Hvad gavner det, om du vinder den hele verden, men må bøde med din sjæl? — Vil De høre, hvordan en dansk forfatterinde (Cecil Bødker) kalder på individualitet og engagement i personlig forstand? Hun siger: „Mennesket i dag kan godt blive uforpligtet. Det mangler en værdimåler, det er uden forestilling om godt og ondt, *den eneste drivkraft er kedsomheden*. Den øde frihed uden retning, passivitet overfor ondskaben, alt dette er en tilstand. I dag er det de få, der plages af de mange. Vi skal nok blive individualister igen, fordi mennesket bryder sammen under massebetingelserne, ligesom musene dør i museårene, fordi der er for mange af dem. Samhørighed med andre er den smukkeste menneskelighed, men det vil ikke sige den udflydende fællesskabsfølelse, som udspringer af tomheden.“ Hun kalder på det sande menneske, det, om hvilket Luther siger, det er karakteriseret deraf, at det har „en Gud i himmelen og medmennesker på jorden.“ Netop. Så er tomheden på vej væk, så undgår man ikke at engageres. Jeg mener at vide, at der er adskillige iblandt jer dimittender, der i denne forstand kender jer engagerede. Det er lykkeligt. Jeg ved det også fra enkelte, at de er det ikke, og også at dette standpunkt kan have sin smerte. Gid den måtte hæves. Vi her på seminarieret spejder altid med inderlig længsel efter sådanne, som helhjertet er gået ind i denne kamp for engagement. Det er af så helt afgørende betydning for mange andre, for helheden. Det vil være af så helt afgørende betydning for karakteren af jeres skolegerning — enten man ønsker, det skal være det eller ej. Det er det. Og det kan

nok gyse i én, hvor meget af de andres vé og vel, der hviler i ens hånd? En amerikansk dansk oliedirektør sagde forleden til pressen: „Det med pædagogik er noget underligt noget. Hvad jeg sagde til mine børn, da de var små, troede jeg ikke, de tog sig videre af. Nu hører jeg mine ord gå igen overfor mine børnebørn. Der er lange virkninger af det, der måske ikke altid var så omhyggeligt overvejet.“ Og hvad så med hele den store godsmængde, der stoppes ned i underbevidstheden, men er enormt bestemmende for liv og adfærd?

Var det ikke Alexander d. Store, der priste sin lærer Aristoteles og regnede ham i betydning for sig på linie med sin fader? Jo, for kong Filip havde visselig givet ham livet, men Aristoteles havde lært ham at leve det på værdig vis. Eller den herlige tegner Jensenius, der i sine spæde drengear kun havde en far levende. Med ham gik han tur på gaden i København og bevarede hele sit liv den vidunderlige fornemmelse, det giver, at have fat i en meget stor pegefinger tilhørende ens far, når man står overfor et ondartet problem som en hund, der knurrer foran én og lignende. I frygten for farer, i tvivl om vej fik han altid lov at beholde taget i Guds faderhånd, så han kan gøre Knut Hamsums ord til sine: „Jeg takker Gud for livet. Det har været morsomt at leve.“ — Ja, og tegneren har tit glædet os andre og aldrig vildført os med råheder og lignende. Når man altså betænker de langvarige virkninger, som man som pædagog ligefrem opsøger for at fremkalde, så bliver det endnu mere nødvendigt at høre ordet: „Hvad gavner det, om du vandt den hele verden, men må bøde med din sjæl?“ Gud gøre os til rigtige mennesker, der har en Gud i himmelen og medmennesker på jorden. Så bevares sjælen fra tomhed gennem et helhjertet engagement i hans overgivelse.

Årets dimittender

Ved lektor Gunner Eriksen (43)

- Agergaard, Arne*, f. 20.7.1939 i Nr. Nissum, Ringkøbing amt, søn af gård-ejer Chr. Agergaard, Nøvling. Soldat.
- Andersen, Aase*, f. 17.2.1940 i Langholt, Ålborg amt, datter af gdr. Carl Andersen, Birkhede, Langholt. Gift m. Fladkjær (58). Ansat i Vodskov.
- Andersen, Kirsten Dabl*, f. 5.9.1936 i Ginnerup, Thisted amt, datter af land-mand Niels Chr. Andersen, Ginnerup. Ansat i Måbjerg.
- Bjerre, Jørn*, f. 15.2.1936 i Fabjerg, Ringkøbing amt, søn af arbejdsmand Niels Bjerre, Fabjerg. Ansat i Feldborg.
- Dalager, Ruth*, f. 21.2.1940 i Fjelsestervang, Ringkøbing amt, datter af land-mand Chr. Dalager, Krogager. Gift m. B. E. Schmidt (62). Ansat i Kibæk.
- Dideriksen, Knud*, f. 21.11.1929 i Øksendrup, Svendborg amt, søn af land-mand Vald. Dideriksen, Skalbberg. Ansat på Rydhave Ungdomsskole.
- Ejdal, Erik*, f. 30.6.1938 i Møborg, Ringkøbing amt, søn af gårdejer Jacob Ejdal, Nr. Nissum. Soldat.
- Fladkjær, Ellen*, f. 12.12.1939 i Herning, datter af købmand J. Fladkjær, Overlund. Ansat i Kastrup.
- Gravesen, Jørgen*, f. 16.5.1939 i Rom, Ringkøbing amt, søn af landmand Jens Gravesen, Rom. Soldat.
- Hansen, Erna Bocher*, f. 31.12.1936 på Fur, Viborg amt, datter af gårdejer Søren Chr. Hansen, Søndergårde, Fur. Vikar i Sdr. Rind.
- Hansen, Gunnar Langborg*, f. 16.6.1934 i Haunstrup, Ringkøbing amt, søn af husmand Otto Hansen, Haunstrup. Ansat i Nykøbing Mors.
- Jensen, Else Engelbrecht*, f. 23.2.1938 i Skjern, Ringkøbing amt, datter af manufakturhandler H. Jensen, Skjern. Studicophold i England.
- Jensen, Leo Vang*, f. 12.9.1939 i Hansted, Thisted amt, søn af formand Karl Kr. Vang Jensen, Lemvig. Soldat.
- Jensen, Ove Sinkbæk*, f. 17.2.1934 i Klitmøller, Thisted amt, søn af første-lærer E. A. Jensen, Østerild. Ansat i Ålborg.
- Jensen, Poula Inga*, f. 11.12.1932 i Nr. Bork, Ringkøbing amt, datter af landmand Hans Jensen, Nr. Bork. Ansat i Nykøbing Mors.
- Jensen, Ruth Meldgaard*, f. 13.3.1940 i Kjellerup, Viborg amt, datter af husmand Johs. Jensen, Troldhede. Ansat i Ålborg.
- Korsgaard, Kristian Højberg*, f. 14.11.1939 i Barslev, Thisted amt, søn af landmd. Aage Korsgaard, Barslev pr. Hvidbjerg. Ansat i Hundborg.
- Krabbe, Mette*, f. 28.7.1939 i Dover, Thisted amt, datter af gdr. Harald Krabbe, Helligsø, Gettrup. Gift m. Ole Mølgaard (62). Ans. i Rødding.
- Larsen, Svend Dam*, f. 20.11.1939 i København, søn af arbejdsleder Dam Larsen, „Statens Arbejdstekniske Ungdomsskole“, Klosterheden. Soldat.
- Laustsen, Finn Hassager Grønberg*, f. 22.3.1940 i Holstebro, søn af vice-skoleinspektør Marie Laustsen, Struer. Soldat.
- Molgaard, Ole*, f. 10.8.1939 i Holstebro, søn af bankdirektør J. Mølgaard, Holstebro. Gift m. Mette Krabbe (62). Ansat i Rødding.
- Nielsen, Erling Mors*, f. 15.4.1938 i Skelund, Ålborg amt, søn af bestyrer-inde Else Mors Nielsen, Hadsund. Soldat.
- Noe, Edith*, f. 18.6.1937 i Lomborg, Ringkøbing amt, datter af gårdejer Hans Chr. Noe, Vandborg. Studicophold i Tyskland.

A

Forreste række fra venstre: Else E. Jensen, Erna B. Hansen, Ellen Fladkjær, Edith Noe, Kirsten Dahl Andersen, Kirsten Fladkjær, Ruth Dalager, Poula Inga Jensen, Ruth Meldgaard Jensen, Ellen N. Sorensen, Mette Krabbe, Kirsten H. Pedersen.
 2. række: Lektor T. Ringgaard, lektor Ellen Jensen, fru lektor Christensen, lektor Chr. M. Christensen, lektor Johs. Hejbøl, rektor E. Høgel, fru rektor Høgel, forstander P. C. Gjelstrup, fru lektor Koch, lektor A. Koch, fru lærer Sorensen, lærerinde frk. E. Larsen, adjunkt P. Skovbakke, adjunkt N. Ilsoe.
 3. række: Jens Aa. Thogersen, adjunkt Johs. Albertsen, timelærer musikdirektor A. Tholand, timelærerinde musikpædagog E. Gadegaard, adjunkt Rud. Møller, lektor Sv. E. Abrahamsen, adjunkt S. Porup, adjunkt M. Walther, fru lektor Hanne Christensen, adjunkt V. Christensen, lærer M. P. Sorensen, fru lektor Eriksen, lektor Eriksen, adjunkt fru I. Tangsig Christensen, adjunkt A. Tangsig Christensen, F-lærer Knud E. Christensen, adjunkt Bent Pedersen.
 4. række: Svend Dam Larsen, Bent E. Schmidt, Poul R. Norgaard, Leo V. Jensen, Orla Noe, Erling I. Vittrup, Jakup O. Olsen, Kristian H. Korsgaard, Erik Ejdal, adjunkt Strig Rosenstand, Erling M. Nielsen, lærer R. Olsen, fru lektor Ringgaard, lærerinde fru H. Elbech Hansen, lærer V. Elbech Hansen.
 5. række: Jørn Bjerre, Finn H. G. Laustsen, J. Sorensen, Jørgen Gravesen, Arne Agergaard, Herluf Pedersen, Tage Poulsen, Knud Dideriksen, Ole Molgaard, Gunnar L. Hansen, Ove S. Jensen, Kristen Vestergaard.

- Noe, Niels Orla*, f. 26.1.1936 i Lomborg, Ringkøbing amt, søn af gårdejer Hans Chr. Noe, Vandborg. Ansat i Struer.
- Nørgaard, Poul Ricardo*, f. 17.12.1933 i Lyngs, Thisted amt, søn af Christian Nørgaard, Hellerød, Hvidbjerg. Gift m. Rita Nielsen (60). Ansat i Nors.
- Olsen, Jakup Olaf*, f. 23.4.1938 i Økrum, Færøerne, søn af Martin Carl Olsen, Våg, Færøerne. Ansat i Thyborøn.
- Pedersen, Herluf*, f. 2.8.1934 i Borbjerg, Ringkøbing amt, søn af gårdejer Niels Peder Pedersen, Øster Høllumkær, Sevel, Vinderup. Ansat i Egersund.
- Pedersen, Kirsten Hedaa*, f. 11.6.1939 i Lemvig, Ringkøbing amt, datter af renseriejer Ester Pedersen, Lemvig. Ansat på eksternatskolen, Herning.
- Poulsen, Tage*, f. 9.3.1938 i Kobberød, Thisted amt, søn af landmand Otto Poulsen, Nors Havreland. Soldat.
- Schmidt, Bent Erik*, f. 16.5.1939 i Haderslev, søn af arbejdsleder Johs. Schmidt, Haderslev. Gift m. Ruth Dalager (62). Ansat i Kibæk.
- Sørensen, Ellen Nedergaard*, f. 25.7.1938 i Sdr. Felding, Ringkøbing amt, datter af afd. overl. Sv. Sørensen, Holstebro. Ansat i Målbjerg.
- Sørensen, Jens*, f. 11.5.1934 i Bjerring, Viborg amt, søn af gårdejer A. R. L. Sørensen, Elsborg pr. Rødkærbro. Ansat v. Hurup realskole.
- Thøgersen, Jens Aage*, f. 5.10.1936 på Fur, Viborg amt, søn af gårdejer Emil Thøgersen, Søndergårde, Fur. Soldat.
- Vestergaard, Kristen*, f. 12.4.1933 i Hogager, Ringkøbing amt, søn af husmand Thomas A. J. Vestergaard, Hogager. Ansat i Tarm.
- Vittrup, Erling Ivar*, f. 29.10.1937 i Hald, Randers amt, søn af gårdejer Niels Vittrup, Herrup. Soldat.
- Andersen, Jonna Marianne*, f. 24.3.1940 i Brovst, Hjørring amt, datter af gårdejer Arthur Andersen, Brovst. Ansat i Terndrup.
- Andersen, Svend Kurt Led*, f. 24.9.1939 i Vestervig, Thisted amt, søn af gdr. Ove Emil Andersen, „Engholm“, Vestervig. Gift m. Grethe Tovborg Jensen (62). Soldat.
- Christensen, Christen Astrup*, f. 4.2.1939 i Sædding, Ringkøbing amt, søn af gdr. Jeppe Christensen, Sædding. Lærer ved forberedelsesklasserne, Nr. Nissum.
- Christensen, Hans Valdbjørn*, f. 2.3.1940 i Randers, søn af skræddermester A. V. Christensen, Randers. Soldat.
- Christensen, Jens Ole*, f. 10.4.1935 i Tarm, Ringkøbing amt, søn af landmd. Herman Christensen, Blåkilde, Tarm. Ansat i Tarp pr. Guldager.
- Christiansen, Anna-Lise Tang*, f. 6.7.1939 i Ulfborg, Ringkøbing amt, datter af installatør Christiansen, Ulfborg. Gift m. Jens Krog (62). Ansat i Hundborg.
- Ehrenreich, Esther Marie Friis*, f. 19.11.1939 i Fole, Haderslev amt, datter af førstelærer Aage F. Ehrenreich, Fole. Vikar i Fole.
- Grønne, Frits Immanuel*, f. 14.6.1936 i Mejrup, Ringkøbing amt, søn af gårdejer Chr. Grønne, Mejrup. Ansat i Kolding.
- Hedegaard, Kaj Skovfoged*, f. 24.12.1930 i Sønderøkse, Hjørring amt, søn af gårdejer Anders Hedegaard, Sønderøkse. Ansat i Åbybro.
- Hejbøl, Tove*, f. 30.3.1939 i Nr. Nissum, Ringkøbing amt, datter af semilektor J. Hejbøl, Nr. Nissum. Ansat i Gudum.
- Houe, Bodil Johanne*, f. 3.5.1936 i Søndbjerg, Thisted amt, datter af gård-ejer Mads Houe, Søndbjerg. Ansat i Vildbjerg.
- Israelsen, Gurli*, f. 2.10.1936 i Lemvig, Ringkøbing amt, datter af købmand A. Israelsen, Lemvig.
- Iversen, Christian Bach*, f. 16.5.1938 i Mammen, Viborg amt, søn af gård-

B

Forreste række fra venstre: Ane Olesen, Marie Krabbe, Gurli Israelsen, Anna-Lise T. Christensen, Jonna M. Andersen, Grethe L. Provstgaard, Thyra Madsen, Tøve Vesterager, Johanne M. Madsen, Tøve Hejbol, Bodil J. Houe, Grethe Andersen.

2. række: Lektor Ringgaard, lektor Ellen Jensen, fru lektor Christensen, lektor Christensen, lektor Johs. Hejbol, rektor E. Hogel, fru rektor Hogel, forstander P. C. Gjelstrup, fru lektor Koch, lektor A. Koch, fru lærer Sørensen, lærerinde frk. E. Larsen, adjunkt P. Skovbakke, adjunkt N. Ilyoe.

3. række: Karen B. P. Sørensen, timelærer musikdirektor A. Tholand, timelærerinde musikpædagog frk. E. Gadegaard, adjunkt Rud. Møller, lektor Sv. E. Abrahamsen, adjunkt S. Pørup, adjunkt M. Wølther, lektor fru Hanne Christensen, adjunkt V. Christensen, lærer M. P. Sørensen, fru lektor Eriksen, lektor G. Eriksen, adjunkt fru I. Tangsig Christensen, adjunkt A. Tangsig Christensen, F-lærer Knud E. Christensen, adjunkt Bent Pedersen.

4. række: Esther M. F. Ehrenreich, Helga Jespersen, adjunkt Johs. Albertsen, Hans Valdbjørn Christensen, Hans J. Rohwer, Niels Maagaard Pedersen, Kurt Led Andersen, Niels Nielsen, Børge Laursen, Jens O. Christensen, adjunkt Stig Rosenstand, lærer R. Olsen, fru lektor Ringgaard, lærerinde fru Hanne Elbech Hansen, lærer V. Elbech Hansen.

5. række: Jens Krog, Erik M. Madsen, Chr. Bach Iversen, Kaj S. Hedegaard, Mogens Tarp Madsen, Erik Jensen, Henry Gosvig Madsen, Chr. Astrup Christensen, Hans Jørgen Mortensen, Frits I. Grønne.

- ejer Kristian Iversen, Mammen. Gift med Marie Krabbe (62).
 Ansat i Vester Hornum.
- Jensen, Erik*, f. 31.8.1939 i Øster Snede, Vejle amt, søn af gårdejer Niels Chr. Jensen, Øster Snede. Soldat.
- Jensen, Grethe Tovborg*, f. 16.9.1939 i Gudum, Ringkøbing amt, datter af gårdejer Laurids Tovborg Jensen, Gudum. Gift m. Kurt Led Andersen (62). Ansat i Humlum.
- Jensen, Thyra*, f. 10.1.1938 i Resen, Viborg amt, datter af vognmand Anton Jensen, Resen pr. Skive. Gift m. Tarp Madsen (62). Ansat i Brovst.
- Krabbe, Marie*, f. 8.6.1934 i Dover, Thisted amt, datter af gårdejer Harald Krabbe, Helligsø. Gift m. Chr. Bach Iversen (62).
 Ansat i Vester Hornum.
- Krog, Jens*, f. 26.8.1934 i Ejerslev, Thisted amt, søn af gårdejer Mary Krog, Ejerslev. Gift m. Anna-Lise Tang Christiansen (62).
 Ansat i Hundborg.
- Laurson, Børge*, f. 24.8.1935 i Mammen, Viborg amt, søn af landmand Carl Laurson, Mammen. Ansat ved Trekrøner skole, Bonderup.
- Madsen, Erik Møller*, f. 25.5.1932 i Oddense, Viborg amt, søn af landmand Kristian Madsen, „Vejely“, Herning. Ansat i Sejerslev.
- Madsen, Henry Gosvig*, f. 26.7.1939 i Tarm, Ringkøbing amt, søn af landmand Herluf Madsen, Barde pr. Herning. Soldat.
- Madsen, Johanne Margrethe*, f. 26.10.1938 i Ilskov, Ringkøbing amt, datter af gårdejer Viggo Madsen, Ilskov. Ansat i Sulsted.
- Madsen, Mogens Tarp*, f. 18.3.1935 i Oddesund Nord, Thisted amt, søn af lærer Kr. Madsen, Søndbjerg. Gift m. Thyra Jensen (62). Ans. i Brovst.
- Mortensen, Hans Jørgen*, f. 13.3.1936 i Lemvig, Ringkøbing amt, søn af Ester Christiansen, Lemvig. Ansat i Herning.
- Møller, Helga* (g. Jespersen), f. 2.11.1935 i Ødis, Ribe amt, datter af gård-ejer Aksel Møller, „St. Ilkjær“, Fåre. Ansat i Lemvig.
- Nielsen, Niels Marinus*, f. 2.12.1938 i Tvis, Ringkøbing amt, søn af arbm. Jens P. Nielsen, Tvis. Ansat i Frederiks.
- Olesen, Ane* (g. Krogh), f. 20.9.1935 i Ettrup, Thisted amt, datter af gård-ejer Frederik Chr. Olesen, Ettrup pr. Hurup. Ansat i Hurup.
- Pedersen, Niels Maagaard*, f. 5.7.1939 i Hald, Randers amt, søn af gårdejer Chr. Maagaard Pedersen, Hald. Gift m. Tove Vesterager (62). Soldat.
- Provstgaard, Grethe Lesø*, f. 9.6.1939 i Lemvig, Ringkøbing amt, datter af depotbestyrer L. Provstgaard, Lemvig. Ansat i Brovst.
- Rohwer, Hans Johannes*, f. 25.11.1935 i Strandelhjørn, Haderslev amt, søn af arbm. Villy Rohwer, Over-Jerstal. Ansat i Hurup.
- Sørensen, Karen Birthe Poulsen*, f. 15.4.1939 i Grønholme, Thisted amt, datter af landmand Jens Chr. Sørensen, Grønholme. Ansat i Ejerslev.
- Vesterager, Tove*, f. 18.5.1939 i Remmerhus, Ringkøbing amt, datter af gdr. Anton Vesterager, Remmerhus pr. Herning. Gift med Maagaard Pedersen (62). Ansat i Kølkær.

Af årets dagbog

Ved J. Søndergaard Jacobsen (06)

Ansættelser.

24. Gunnar Friisbæk, r.l. i Kundby ved Holbæk.
24. K. M. Mojsgaard, Nr. Nissum, r.l. i Gjelleruplund v. Herning.
26. Aage Kjær, skoleinsp. i Hyllested-Rosmus, Djursland.
28. Johs. I. Baltersen, skoleinsp. i Brendekilde-Bellinge.
29. Karl V. Milsgaard, r.l. i Vium-Hvam ved Kjellerup.
29. Henry Krogsgaard, skoleinsp. i Sejerslev, Mors.
29. Thv. Horslund-Olesen, o.l. i Galten.
31. Jens P. Danielsen, o.l. i Vindum, Rødkjærsbro.
32. Hans V. Bundgaard, Vejlbj, r.l. i True v. Brabrand.
32. Magnus J. Jensen, ol. i Sunds.
36. Niels Møller Gade, ol. i Hvilsager-Lime.
39. Elna Blirup, ol. i Herning.
40. Peder Dybdal, ol. i Vindum, Rødkjærsbro.
41. Sv. Houliind, Maribo, skolepsykolog i Aarhus.
41. Rosa Nørgaard, f. Seerup, li. i Erslev, Mors.
42. Karen Bodil Fonsmark, kmli. i Lemvig.
43. Edv. Fonsmark, sem.l. i Nr. Nissum.
43. Edv. Damholt, Rødding, sem.l. i Herning.
43. P. Rønn Nielsen, ol. i Sejerslev, Mors.
43. Anton Ravn, ol. i Ulsted.
43. Aage Vinderskov, ol. i Birkerød.
43. Ellen Bruun, viceinsp. i Herning.
44. N. Skaanning Nielsen, skoleinspektør i Hornum.
44. K. Møller Pedersen, forst. for Blidstrup Ungdomsskole, Mors.
46. K. E. Morsing, skoleinsp. i Rendsborg.
47. Sv. Brorson Nielsen, ol. i Bøvling.
47. Niels A. Pedersen, ol. i Bjerringbro.
48. Johannes Møller, ol. i Agerbæk.
48. Niels Vestergaard, sognepræst i Sevel.
48. Alfred I. Møller, l. i Lejrskov-Jordrup.
48. Sv. Aage Sandberg Eriksen, ol. i Lyngby-Tårnbæk.
49. Henri Fredberg, Viborg, r.l. i Daugbjerg.
49. Hans Erik Nielsen, Sparkær, amtsskolekonsulent i Viborg amt.
50. Aksel Chr. Andersen, skoleinsp. i Ørum-Ginnerup.
50. Valdemar Olesen, Hemmet, kml. i Herning.
51. Eli Kjærsig, kml. i Strib.
51. Kristian Mølgaard, kml. i Videbæk.
51. Anne Marie Mølgaard, f. Iversen, kmli. i Videbæk.
52. Poul Kirkeby, Simmelkjær, r.l. i Sinding ved Herning.
53. Lars Busk Sørensen, Lemvig, r.l. i Vrist.
54. Knud Andersen, Skjern, l. i Ove v. Hobro.
54. Ruth Andersen, f. Larsen, Skjern, li. i Ove v. Hobro.
54. Vita Jensen, Ørum, li. i Villerslev, Thy.
54. Ejner Riis, l. i Frøslev-Møllerup, Mors.
55. Erling Habekost, Mejrup, kml. i Aulum.
56. Tøste Baun-Christensen, viceforst. v. Civilundervisningen, Viborg.
56. Marie Louise Baun-Christensen, kmli. i Viborg.
56. Børge Kjeldal, l. i Barrit-Vrigsted.
56. Jørgen M. Thomsen, kml. i Vildbjerg.
57. Henry Primdahl, kml. i Sundby-Hvorup.
57. Bertha Mortensen, f. Frederiksen, kmli. i Ringkjøbing.

57. Poul Hansen, l. v. Borremose Ungdomsskole, Himmerland.
57. Ellen Hansen, f. Skovdam, li. v. Borremose Ungdomsskole.
57. Erik Ørskov, l. i Ørum-Ginnerup.
57. Johs. Schjødt Nielsen, i.l. i Tæbring-Outrup-Rakkeby, Mors.
58. Frede Fladkjær, l. i Vodskov.
58. Johannes Langdahl, kml. i Snedsted.
58. Elvin Jakobsen, kml. i Sundby-Hvorup.
58. Niels Samuel Vagner, kml. i Stoholm.
58. Leo Nabe Nielsen, l. i V. Skjerninge.
59. Egon Mogensen, l. i Lomborg.
59. Arnold Thomsen, kml. i Ikast.
59. J. Chr. Hummelshøj, l. i Ørum-Ginnerup.
59. Ruth Elsebeth Thomsen, kmli. i Ikast.
59. Gert Wolsgaard, Skjern, l. i Durup.
59. Vera Wolsgaard, f. Holme Jensen, Skjern, li. i Durup.
59. Sv. Aage Bjerregaard Jensen, l. i Snejbjerg.
59. Ingrid Espensen, li. i Sejerslev.
59. Grethe Bjerregaard Jensen, li. i Snejbjerg.
59. Arne Søndergaard, kml. i Brabrand-Årslev.
60. Harald Bertelsen, Nakskov, kml. i Randers.
60. Sigrid Grønberg, asp. i Brabrand-Årslev.
60. Elmer Stensgaard Gade, asp. i Herning.
60. Orla Schødt Jørgensen, l. v. seminariets F-klasser.
60. Jørgen Kjerulff, kml. i Roslev.
60. Carl Erik Pedersen, l. i Sevel.
60. Bent Nabe-Nielsen, asp. i Egå v. Aarhus.
60. Jytte Knudsen, li. i Vorup.
60. Sigfred Mortensen, kml. i Ringkjøbing.
60. Rita Nielsen, li. i Nors.
60. Jens Garsten, asp. i Holstebro.
61. Rebekka Kirk, f. Krarup, kmli. i Thyborøn.
61. Gunhild Bjerg, asp. i Hasseris.
61. Jytte Kragh Jensen, asp. i Tvede v. Randers.

61. Svend Øe, Aulum, asp. i Hammerum.

Afskedigelser.

13. Poul B. Gadegaard, sognepræst i Tarm, provst f. Bølling-Nørre herreder, 30.9.
14. Molly Mølgaard, Gudum, 31.7.
15. Gerhard Hejbøl, Tarm, 31.7.
16. Emil Pedersen, Lemvig (1961).
16. J. C. V. Taumann, Skodborg, 31.7.
16. Kr. Sørensen, Vonge, 31.7.
17. Holger S. Christensen, Terkelsbøl, Tinglev, 31.7.
19. Birgitte Lund, Dybbøl.
19. Laust N. Laursen, Lintrup, 31.7.
20. Laurids Møller Mulvad, Jannerup v. Thisted, 30.9.
28. Malta Emil Fischer, Kirkehørup, Als, 31.10.

Uden pension.

57. Inga Skadhede, f. Søby, Struer, 31.7.
57. Poul Hansen, Tvis.
57. Ellen Hansen, f. Skovdam, Tvis.

Dødsfald.

01. P. P. Pinholts enke, Inger, f. Bertelsen, 30.10.
03. Johs. Madsen Tinggaard, sidst skoleinsp. i Hasle, død januar.
04. J. C. J. Søb, fær Bredballe Børnehjem, nu Vildbjerg, 22. sept.
05. Ove Marthinus Ovesen, fh. Vadum v. Aalborg, død i maj.
07. Niels Peder Nielsen, sidst l. i Egens pr. Rønde.
08. Chr. Nielsen Terpet, sidst l. i Hagested, død i juli.
08. Christian Larsen Thorø, Odense, 19. juni.
09. Margr. Kjersgaard, f. Andersen.
11. Ane Kathrine Pedersen, sidst li. i Heldum, død 25. januar.
12. Laurits Poulsen, Vejle, død 29. april.
13. A. J. Thøgersens enke, Ingeborg, f. Flensborg, død 24. sept.
14. Johannes Hansen, Hjarup, død 12. august.
16. Anton Jensen, Holstebro, død 20. januar.
16. Karl Eske Nielsen, Fjellerup, Djursland, død 7. april.

22. Holger Martinus Steffensen,
Daugbjerg, død 15. februar.
23. Aage Holger Andersen, Østrup,
død 8. april.
23. Harald Bergs hustru, Anna
Elisabeth, f. Jensen.
27. Svend Kristian Sørensen,
Holstebro, død 12. febr.
28. Petri Holms hustru, Esther, f.
Madsen, død 20. januar.
29. Ejnar Kristian Pedersen, Sønder-
hå, død sept.
46. Knud Brøndum Jacobsen,
Randers, død i sept.
Sem.: Villy Kristensen og
Immanuel Olivarius Hansen,
dræbt 19. september.
Sem.: Seminarielærer J. Kirkegaards
enke, Mathilde, f. Kjærsgaard, 5.4.

Elevforeningens regnskab for 1962

<i>Udgifter:</i>	<i>Indtægter:</i>
Årbogen:	Kassebeholdn. pr. 1/1 1962 . . . 2.909,88
Trykning 2.835,00	Kontingent for 1961, efterb. 8,75
Klicheer 507,40	Kontingent for 1962 5.173,45
Postbesørgelse 335,36	Salg af gamle årbøger 5,00
Tryksager 55,60	Indvundne renter 41,59
Forretningsførers udg. til	Diverse (fejlgirering) 236,00
papir, porto, tlf. 75,30	
Diverse (fejlgirering) 236,00	
Kassebeholdn. pr. 19/10 1962:	
På girokonto 3.120,78	
På bankkonto 1.205,89	
Kontant 3,34	
Balance . . . 8.374,67	Balance . . . 8.374,67

Nærværende regnskab er dags dato gennemgået af undertegnede. Bøger og bilag er sammenholdt. Kassebeholdningen forevist. Intet fundet at bemærke.

Nr. Nissum, den 20. oktober 1962.

J. Søndergaard Jacobsen.

Hermed regnskabet for 1962. På grund af ændringen til, at årbogen er eneste bindeled mellem elevforeningens medlemmer, er regnskabet afsluttet allerede den 20. oktober. Alligevel fremtræder det som et helt års regnskab, idet kontingenterne alle er indgået på et tilsvarende tidligere tidspunkt. Jeg takker for den velvilje, hvormed ændringen er blevet forstået, hvilket har givet sig udtryk i, at kontingenterne er indbetalt med sædvanlig villighed.

Vær nu god ved det indlagte girokort; lad det blive ekspederet, inden det går i glemmebogen. Det giver kasse i form af øget rentebæring.

Venlig hilsen. Godt nytår!

M. P. Sorensen.

Foreningsmeddelelser

Denne plads i årbogen skulle vel indeholde en slags beretning. Ud over det rent organisatoriske m. h. t. valg af bestyrelse er der ikke meget andet at sige end, hvad der fremgår af årbogens øvrige indhold. Det reviderede regnskab fremlægges omstående.

Der er dog et par ting, som den kommende bestyrelse måske kunne tage under overvejelse:

Foreningens navn

Foreningens navn er Nr. Nissum Seminariums Elevforening. Det bliver dog mere og mere åbenbart, at navnet set i relation til udviklingen er uheldigt, idet det forårsager daglige forvekslinger med foreningen af nuværende elever, hvis officielle styrelse i henhold til seminarieloven er elevrådet. Jeg foreslår derfor, at man døber hovedforeningen om til „Nissumsamfundet“ eller „Nissumitsamfundet“, her er der plads både til forhenværende og nuværende elever og lærere ved Nr. Nissum seminarium. Nissumnavnet er bevaret. Et navneskifte kræver en lovændring og burde for så vidt have været taget op ved den nylig vedtagne lovændring. Bestyrelsen og medlemmerne bedes overveje forslaget.

Særlige opgaver

I henhold til lovens § 7 kan bestyrelsen tage initiativet til at rejse legatmidler. Som andetsteds omtalt er der skabt en ny institution i tilknytning til seminariet: lærerrådskollegiet „Minerva“. Tanken rejser sig, om ikke elevforeningen på en eller anden måde burde være med i de bestræbelser, der udfoldes for at skaffe værelser frem, f. eks. ved at „købe“ et værelse i kollegiet og derved skabe et konjunkturfast legat. Foreningen har nu takket være de vedtagne ændringer og kassererens nidkærhed for første gang i længere tid en kendelig kassebeholdning — ikke stor set i forhold til nutids pengeværdi, men dog stor nok til, at den ved at øges krone for krone kan betyde lidt. Hvis en del af denne — støttet ved evt. særlige bidrag fra velvillige enkeltmedlemmer — kunne investeres på en eller anden måde i „Minerva“, kunne der måske skabes et økonomisk aktiv, der kunne anvendes til ovenstående formål eller lignende. Tanken bedes overvejet.

Bestyrelsen

Bestyrelsen består af:

Formand: Lektor *A. Koch*, Nr. Nissum, afgår 1964.

Kasserer: Lærer *M. P. Sørensen*, Nr. Nissum, afgår 1963.

Redaktionsudvalg:

Lektor *G. Eriksen*, Nr. Nissum, afgår nu.

Førstelærer *P. Jeppesen*, Rom pr. Lemvig, afgår nu.

Lærer *A. Bjørnkjær*, Bøvling, afgår 1963.

Førstelærer *Kr. Madsen*, Søndbjerg pr. Uglev, afgår 1963.

Seminarieelev *Poul Erik Madsen*, III kl., afgår nu og erstattes med seminarielev *Børge Jacobsen*, II kl.

Valg

Som det fremgår af ovenstående, fratræder *G. Eriksen* og *P. Jeppesen* og ønsker ikke genvalg. Til dem begge skal der lyde en velfortjent tak for trofast slid og god indsats, til *Eriksen* for 5 års virke som årbogsredaktør og til *Poul Jeppesen* først for indsats som redaktør af „Dæmring“ og nu det sidste par år som medredaktør af årbogen, og det er forståeligt, at de nu ønsker afløsning.

Lærerkollegiet foreslår til afløsning af *Eriksen* adjunkt *S. Porup*, til afløsning af *P. Jeppesen* lærer *Anders Stokholm Frandsen* (39), Struer. Af rent praktiske grunde fremsættes disse forslag nu.

Skulle nogen ønske at bringe andre i forslag, bedes forslaget indsendt til undertegnede senest 1. februar 1963, hvorefter der vil blive udskrevet valg ved direkte tilsendelse af stemmeseddel. Såfremt der ikke foreslås flere, bortfalder valget. Udeblivelse af stemmesedler vil altså betyde valg af ovenstående, og anden avertering kan da spares.

Stof til årbog 1963

bedes indsendt inden 15. september 1963.

Betalingen for årbogen

Betalingen for årbogen, der samtidig er medlemskontingent for 1963, er uforandret trods prisstigningen

kr. 8, —

Benyt venligst det vedlagte girokort omgående, så kassereren spares for unødigt ulejlighed. Kontingent, der ikke er betalt inden en

måned efter modtagelsen af årbogen, vil blive inkasseret ved postopkrævning på beløbet + ekstra porto.

Benyt vedlagte girokort

Bestyrelsen håber, at årbogen må være en kærkommen julehilsen til mange hjem rundt i landet, og at den må nyde godt af julelæselyst.

November 1962.

A. Koch.

1962